

Verkenning

Omgevingsvisie Vlissingen

Oktober 2021

Omgevingsvisie
gemeente Vlissingen

KUIPER
COMPAGNONS

Colofon

Het Verkenningdocument Omgevingsvisie Vlissingen is het resultaat van de eerste stap in de totstandkoming van de Omgevingsvisie Vlissingen. Het Verkenningdocument is opgesteld door KuiperCompagnons, in opdracht van de gemeente Vlissingen.

Samenvatting

Deze verkenning geeft de eerste stappen weer die gezet zijn op weg naar een Omgevingsvisie voor Vlissingen; een visie die richting geeft aan de wijze waarop wij de komende 20 à 30 jaar willen omgaan met en vorm willen geven aan onze Vlissingse leefomgeving. Dit is de ruimte waarin wij wonen, werken, recreëren, samen komen, verblijven en al wat niet meer.

Bij de totstandkoming van de Verkenning zijn de uitkomsten van de Strategische Visie, een Foto van de Leefomgeving en gesprekken met een breed gemeentelijk projectteam, de gemeenteraad en de inwoners van de gemeente Vlissingen betrokken.

In de Verkenning zijn de aangescherpte en geactualiseerde kernkwaliteiten voor Vlissingen opgenomen. Zij vormen de uitgangspunten voor het bepalen van de opgaven. Vlissingen kent de volgende drie kernkwaliteiten; *Vlissingen is een stad met een maritiem verleden, heden en toekomst. Een levendige stad van contrasten. En een stad die creatief en vrijgevochten is.* Deze kwaliteiten wil Vlissingen behouden en mogelijk nog versterken.

De Verkenning omvat vervolgens een studie naar de ruimtelijke opgaven die relevant kunnen zijn om op te nemen in de Omgevingsvisie Vlissingen. Vlissingen kent tal van opgaven die zijn ondergebracht in acht *hoofdogaven*: Aantrekkelijk wonen en verblijven, Toekomstbestendig Vlissingen, Bedrijvige stad aan zee, Sociaal en gezonde stad aan zee, Bereikbare stad aan zee, Natuurlijk Vlissingen aan zee, Culturele en beleefbare stad aan zee en een Veilige stad aan zee.

Deze hoofdogaven worden in de omgevingsvisie nader per gebied uitgewerkt tot gebiedsstrategieën. De Verkenning geeft reeds de toekomstige gebiedsindeling weer met de bijbehorende gebiedsopgaven. Hiermee is al een start gemaakt met de gebiedsgerichte uitwerking en de specifieke opgaven die er liggen in een aantal gebieden. Deze opgaven worden in de tweede fase (het bepalen van de koers) nog nader uitgewerkt en nogmaals gespiegeld aan de acht hoofdogaven van deze Verkenning.

Door in de tweede fase aan de slag te gaan met de opgaven benoemd in dit document werken we toe naar een gedegen uitwerking van de koers in de Omgevingsvisie Vlissingen 2040.

INHOUD

COLOFON

PAGINA 2

SAMENVATTING

PAGINA 3

HOOFDSTUK 1

INLEIDING

PAGINA 6

HOOFDSTUK 2
VLISSINGEN IN
CONTEXT

PAGINA 10

HOOFDSTUK 3
IDENTITEIT EN
KERNKWALITEITEN

PAGINA 15

HOOFDSTUK 4
HOOFDOPGAVEN
OMGEVINGSVISIE VLISSINGEN

PAGINA 20

HOOFDSTUK 5
GEBIEDSINDELING EN
GEBIEDSOPGAVEN

PAGINA 25

HOOFDSTUK 6
VERVOLGSTAPPEN

PAGINA 30

WAAR ZIJN ONZE SCHEPEN

HET GEDONK VAN HANERS OP WAGELS
HET PONSSEN VAN FLEZEN HET GEDONKELAN

HET WALSEN VAN PLATEN HET GEDONK
VAN MACHINES HET GELUID VAN DE STOMPPLANT

VAN KETTINGEN EN ANKERS DIE FLEZEN
DE STUK Slaat HET SCHIP DAT WEGGAAT

ALLES KOMT TERUG ALS IK WACHT BIJ DE BRUG

HOOFDSTUK 1

Dokbrug
VHF

Dokbrug

VHF
22

Inleiding

Voor u ligt de Verkenning Omgevingsvisie voor Vlissingen. Deze verkenning geeft de eerste stappen weer die gezet zijn op weg naar een Omgevingsvisie voor Vlissingen; een visie die richting geeft aan de wijze waarop wij de komende 20 à 30 jaar willen omgaan met en vorm willen geven aan onze Vlissingse leefomgeving. Dit is de ruimte waarin wij wonen, werken, recreëren, samen komen, verblijven en al wat niet meer. Wanneer wij spreken over Vlissingen wordt in veel gevallen de gehele gemeente Vlissingen bedoeld, dus ook de kernen Oost-Souburg en Ritthem.

Waarom een Omgevingsvisie?

We maken een Omgevingsvisie omdat er behoefte is aan een nieuwe visie op onze leefomgeving (onze huidige structuurvisie is alweer meer dan 10 jaar oud). Maatschappelijke ontwikkelingen vragen om een ander soort visie; één die ons richting geeft naar de toekomst toe maar wel dynamisch is en waarop we bij kunnen sturen. Dit past bij een Omgevingsvisie die de Omgevingswet ons voorschrijft. In de Omgevingsvisie wordt – samen met inwoners, lokale partners en ondernemers – de integrale koers uitgezet naar de toekomst, gericht op de fysieke leefomgeving. De bestaande kwaliteiten van Vlissingen vormen daarbij het vertrekpunt. Deze visie moet helder aangeven waar de gemeente Vlissingen naar toe wil. De Omgevingsvisie vormt daarbij de kapstok voor toekomstig beleid en initiatieven. De Omgevingsvisie zal samen met de nieuwe gemeenteraad na de verkiezingen in 2022 tot stand worden gebracht.

Waarom een Verkenning Omgevingsvisie?

Om een visie op onze leefomgeving te kunnen maken is het nodig om een beeld te hebben van de specifieke opgaven die er liggen in onze gemeente. De opgaven vormen namelijk **het vertrekpunt** voor de keuzes die we maken in de Omgevingsvisie. Vanwege de tussenliggende verkiezingen is ervoor gekozen om de opgaven vast te leggen in een Verkenningsdocument. Dit document kan door de nieuwe gemeenteraad gebruikt worden als basis voor de keuzes die gemaakt moeten worden in de Omgevingsvisie.

Wat staat er in de Verkenning Omgevingsvisie?

Deze Verkenning bevat de opgaven voor de Vlissingse leefomgeving voor de komende tientallen jaren. Voorafgaand aan het bepalen van de opgaven is een inventarisatie gemaakt van de huidige ruimtelijke situatie van onze leefomgeving en van de ontwikkelingen die op ons afkomen. Ook zijn de belangrijkste opgaven per deelgebied benoemd. Om opgaven te kunnen bepalen is het nodig om te weten wat we belangrijk vinden. Hiervoor dienen de eerder vastgestelde Vlissingse kernkwaliteiten die vastliggen in ons DNA-boek en voor deze visie zijn geactualiseerd en aangescherpt. Door onze kernkwaliteiten te combineren met de inventarisatie, zijn de opgaven bepaald. Ook bevat deze Verkenning een Foto van de Leefomgeving. Voor de omgevingsvisie zal een effectbeoordeling worden uitgevoerd, dat in een eventuele plan-m.e.r.-procedure kan worden benut. In de effectbeoordeling worden de milieueffecten van de te maken keuzes in beeld gebracht. De Foto van de Leefomgeving die behoort bij deze Verkenning vormt daarvoor de basis.

Leeswijzer

De Verkenning bestaat uit een aantal onderdelen. Allereerst schetsen we de context waarin de Omgevingsvisie en daarmee deze verkenning zich bevindt. Daarna geven we aandacht aan de identiteit van Vlissingen en haar kernkwaliteiten. De kern van het verkenningdocument bestaat uit de acht hoofdpogaven die zijn opgehaald. Vervolgens worden ook per deelgebied in Vlissingen de opgaven gepresenteerd (in een bijlage). Tot slot blikken we vooruit naar de volgende fase; het bepalen van onze koers als opmaat naar het opstellen van onze Omgevingsvisie.

HOOFDSTUK 2

Vlissingen in context

Voordat we de inhoud ingaan is het belangrijk om de Vlissingse Omgevingsvisie die in de maak is in zijn context te zetten. We zijn niet alleen in de wereld, maar bewegen ons binnen verschillende schaalniveaus. Hier gebeurt van alles en wordt ook al veel beleid gemaakt. Hier houden we op twee manieren rekening mee:

1. De visie in relatie tot onze omgeving;
2. De visie in relatie tot bestaand beleid.

2.1 Context omgeving

De Omgevingsvisie gaat over heel de gemeente Vlissingen. Maar bij het maken van de visie kijken we natuurlijk ook over onze grenzen heen. Sommige onderwerpen dienen naast ons lokale perspectief ook vanuit regionaal perspectief te worden gezien. Gewoonweg omdat zij geen rekening houden met grenzen zoals bijvoorbeeld landschappelijke waarden, ecologie, cultuurhistorie, woningbouw, bedrijventerreinen, bereikbaarheid, toerisme etc. Andere onderwerpen moeten op een hoger schaalniveau (nationaal of internationaal) worden gezien zoals de belangen van de havens en de industrie, het klimaat en andere economische ontwikkelingen.

Elk onderwerp moet daarom in haar eigen context worden gezien, waarbij we steeds zullen kijken hoe het belang van Vlissingen gediend kan worden.

2.2 Context Beleid

Omgevingswet

We bereiden ons voor op de Omgevingswet, die naar verwachting op 1 juli 2022 in werking treedt. Deze Omgevingswet bundelt de wetgeving en regels voor onder andere ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water. De wet regelt daarmee het beheer en de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving. Met de komst van de Omgevingswet wordt het stelsel van ruimtelijke regels volledig herzien. Dit vraagt om een andere werk- en denkwijze van de gemeente, maar ook van andere overheden, burgers en bedrijven. Er zijn straks minder regels die bovendien meer overzichtelijk zijn, er is meer ruimte voor initiatieven en lokaal maatwerk. Integrale afweging van initiatieven en het geven van vertrouwen zijn sleutelbegrippen.

Nationale Omgevingsvisie (NOVI)

De NOVI geeft richting en helpt om keuzes te maken, te kiezen voor slimme combinaties van functies en uit te gaan van de specifieke kenmerken en kwaliteiten van gebieden. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met het Rijk, provincies, gemeenten, maatschappelijke organisaties, bedrijven en inwoners van ons land. De NOVI is in te zien op: <https://www.denationaleOmgevingsvisie.nl>. In de NOVI zijn een aantal NOVI-gebieden aangewezen met urgente opgaven en transities die essentieel

zijn voor de regio én voor Vlissingen. Voor ons zijn drie NOVI opgaven van belang:

1. Zeeuwse havens en Zeeuws-Vlaamse kanaalzone
2. Dé Kust, van de Delta
3. Transitie landelijk gebied in twee snelheden

Zeeuwse havens en Zeeuws-Vlaamse kanaalzone

Het grensoverschrijdend gebied Zeeuwse havens en Zeeuws-Vlaamse Kanaalzone is aangewezen als NOVI-gebied. In het North Sea Port District komen (grensoverschrijdende) opgaven samen, zoals de verduurzaming van de industrie, ruimte voor duurzame energieopwekking, de aanlanding van wind op zee en het slim benutten van restwarmte (afkomstig van industrie). De benodigde energie-hoofdinfrastructuur van de haven naar land en het buisleidingennetwerk voor reststromen zijn noodzakelijke voorwaarden.

Dé Kust, van de Delta

De opgave betreft het verbinden van de Voordelta en de kust. Hierbij worden zandsuppleties en de kracht van de steden benut. Het is een complexe opgave waar veel partijen bij betrokken zijn op het gebied van natuur, stikstof, recreatie, landbouw en waterveiligheid.

Transitie landelijk gebied in twee snelheden

Het landelijke gebied is het hart en ziel van Zeeland maar staat voor een aantal grote transitie's.

Deze transitie's dwingen tot keuzes. Doel van deze opgave is het maken van verschillen tussen gebieden en in tempo. Rijk en regio zoeken samen naar doorbraken in gebiedsgericht samenwerken.

Provinciale Omgevingsvisie (POVI);

In de Omgevingsvisie legt de provincie haar ambities en beleidsdoelen voor de fysieke leefomgeving voor de lange termijn vast. De provincie stelt één Omgevingsvisie voor het hele grondgebied vast. Daarnaast kan de provincie samen met andere gemeenten of provincies een gezamenlijke of regionale Omgevingsvisie opstellen. De Omgevingsvisie van de provincie is nog niet vastgesteld (<https://voor.zeeland.nl/Omgevingsvisie/zeeuwse-Omgevingsvisie/>) maar beschrijft de volgende vier opgaven:

1. Uitstekend wonen en leven in Zeeland
2. Balans in de grote wateren en het landelijk gebied
3. Een duurzame en innovatieve economie
4. Klimaatbestendig en CO2 neutraal Zeeland

De Omgevingsvisie Zeeland is een belangrijk kader waarbinnen aan de Omgevingsvisie van Vlissingen wordt gewerkt.

> Figuur 1: de vier opgaven van de POVI Zeeland

Uitstekend wonen, werken en leven in Zeeland

Balans in de grote wateren en het landelijk gebied

Een duurzame en innovatieve economie

Klimaatbestendig en CO2-neutraal Zeeland

Gemeentelijk beleid

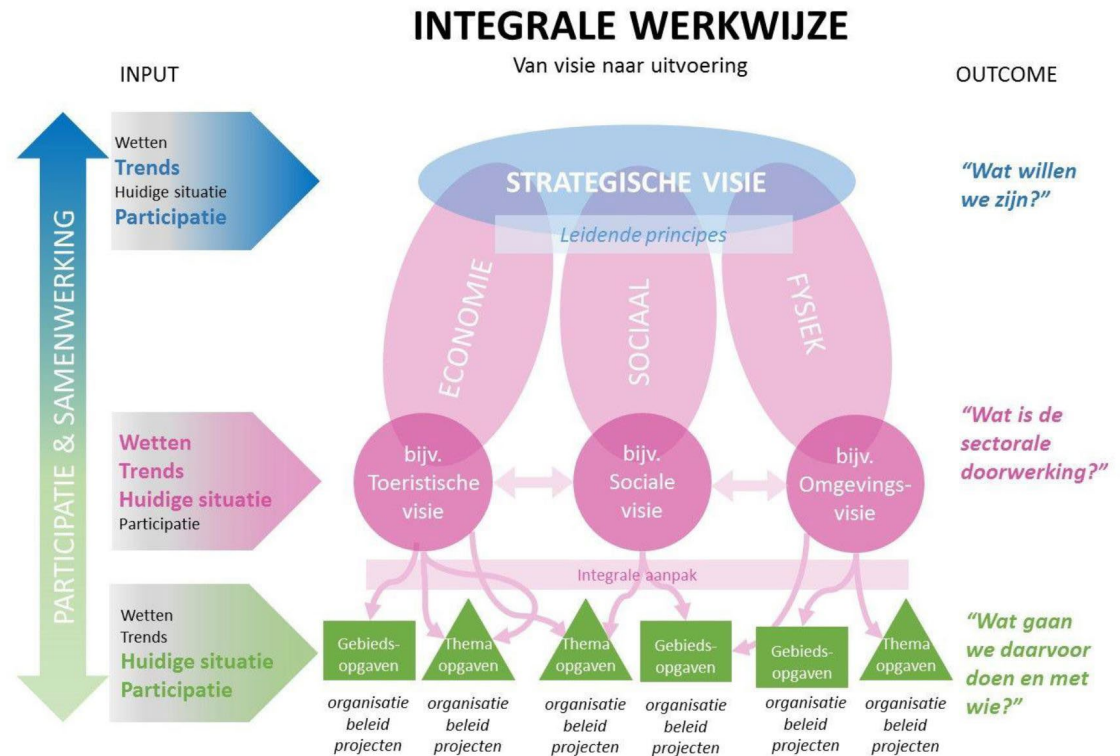
In Vlissingen werken we samen op integrale wijze aan een mooier, sterker en duurzamer Vlissingen (zie figuur 2). Vooruitlopend op de Omgevingsvisie is een strategische visie voor Vlissingen opgesteld die richting geeft aan de keuzes die de gemeente de komende jaren zal maken bij allerlei maatschappelijke opgaven. De strategische visie is domein overstijgend en geeft richting aan de ambities voor de toekomst van Vlissingen. Deze visie, die zowel over het sociale, economische als fysieke domein gaat, vormt de basis voor de Omgevingsvisie. De strategische visie bevat de volgende pijlers:

1. Vlissingen is een hotspot voor delta-innovatie
2. Vlissingen in verbinding
3. Vlissingen is duurzaam
4. Vlissingen is gezond en vitaal
5. Vlissingen is in balans
6. Vlissingen in samenwerking

De fysieke uitwerking van de strategische visie wordt vertaald in de doelen en ambities in de Omgevingsvisie. Daarbij zal ook rekening worden gehouden met sociaal en economisch beleid. Gebiedsvisies, sectoraal/thematisch ruimtelijk beleid, plannen voor de openbare ruimte vormen de concrete uitwerking van de gestelde doelen en ambities.

> Figuur 2: De vastgestelde Strategische Visie 2040

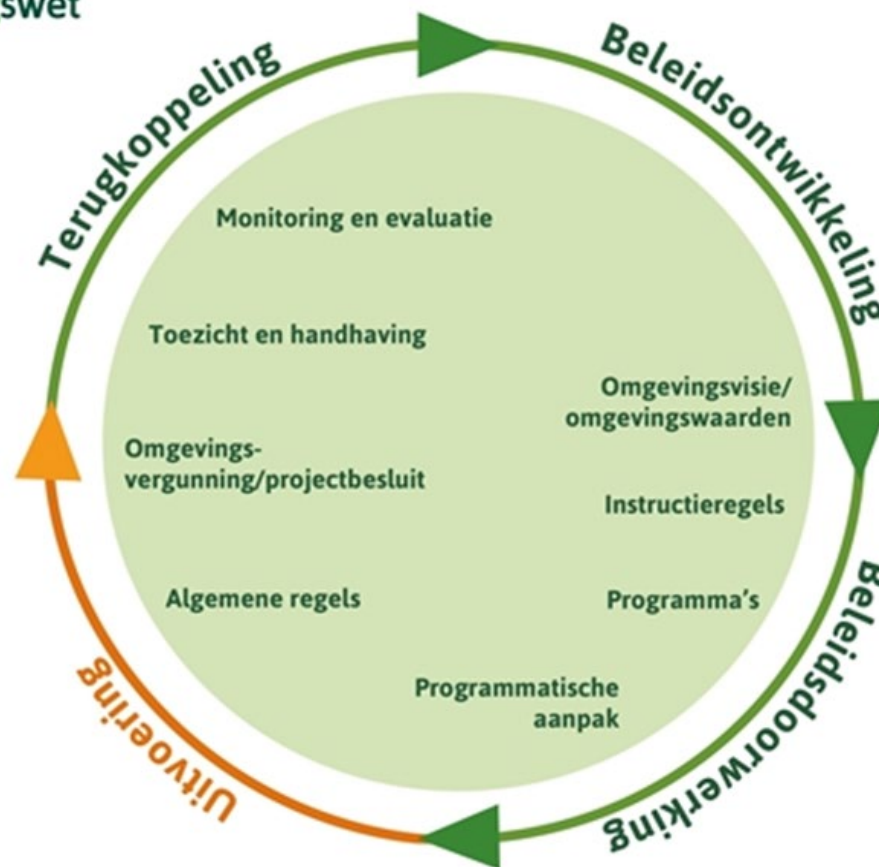
> Figuur 3: Positie Omgevingsvisie binnen het gemeentelijk beleidskader

Omgevingsplan Vlissingen

De Omgevingsvisie (en daarmee ook het Verkenningsdocument) heeft een sterke relatie met het op te stellen Omgevingsplan. Ze bewegen samen in de beleidscyclus: beleidsontwikkeling – beleidsdoorwerking – uitvoering – terugkoppeling – wederom beleidsontwikkeling (zie figuur 4). Het Omgevingsplan bevat alle regels over de fysieke leefomgeving die de gemeente stelt binnen haar grondgebied. Het Omgevingsplan vervangt alle huidige bestemmingsplannen en is bindend voor iedereen. Op dit moment wordt er in Vlissingen al gewerkt aan het Omgevingsplan.

Aan de slag met de Omgevingswet

> Figuur 4: Doorwerking van de Omgevingsvisie in de beleidscyclus

HOOFDSTUK 3

Identiteit en kernkwaliteiten

De kernkwaliteiten zijn de dingen waar we trots op zijn en die kenmerkend zijn voor Vlissingen, die onderdeel uitmaken van onze identiteit en ons onderscheiden van andere gemeenten. Door deze kernkwaliteiten te benoemen, wordt het ook duidelijker waar onze opgaven liggen. Want het vergt inspanning om een kernkwaliteit te behouden of te versterken. Er zullen kwaliteiten zijn die onze aandacht vragen omdat ze dreigen te verdwijnen of vragen om aanpassing als gevolg van het klimaat. Andere kwaliteiten willen we misschien nog verder versterken. Vanuit de kernkwaliteiten reflecteren we op huidige en gewenste toekomstige ambities. Dit geeft richting aan initiatieven en projecten.

In dit hoofdstuk van het verkenningsdocument leggen wij als eerste de kernkwaliteiten van de gemeente Vlissingen vast. De kernkwaliteiten van Vlissingen zijn:

**Ligging aan zee met een
maritiem verleden,
heden en toekomst**

Levendige stad en contrasten

Creatief en vrijgevochten

Ligging aan zee met een maritiem verleden, heden en toekomst

Vlissingen is een hele waterrijke gemeente: het beslaat wel 90% van onze oppervlakte! Vlissingen heeft door de oriëntatie op zee dan ook een maritiem verleden, heden en toekomst. De ligging en het gebruik van de Westerschelde is een essentieel onderdeel van onze ontstaansgeschiedenis. De rijke cultuurhistorie wordt gekoesterd en is vandaag de dag nog te herkennen in het bijzondere erfgoed, zoals bijvoorbeeld de vestingstad met historische binnenstad, het Landfront en de Karolingenburg. Het maritiem heden ervaar je in de stad onder meer door de industriële haven (Vlissingen behoort tot het derde zeehavengebied van Nederland met rond de 70 bedrijven in de haven) en jachthavens, de scheepvaart en scheepsproductie en de boulevard. Ook bij de evenementen, het wonen en de recreatie is het maritieme karakter goed zichtbaar. De toekomst van Vlissingen wordt eveneens voor een groot deel bepaald door de ligging aan zee. Een groot aandeel van de werkgelegenheid is in de toekomst nog steeds in de maritieme sector te vinden. De bouw en onderhoud van windmolenparken op zee en het onderdeel zijn van de gebiedsagenda North Sea Port (NOVI) onderstrepen dit. Vlissingen durft vooruit te kijken, biedt ruimte aan innovaties en is internationaal georiënteerd.

Levendige stad van contrasten

Vlissingen is een stad van staal, gedurfd bouwen en stalen schepen: ongepolijst en ruw. Maar ook van natuur: zee, duinlandschap, kreekkruggen en poelgronden, kustlijn met een diversiteit aan stranden en bijzondere flora en fauna. De stad kent kleurrijke bebouwing en moderne architectuur. Maar ook koesteren we de cultuurhistorie. Er is een grote verscheidenheid aan inwoners en aan activiteiten. Vlissingen is levendig in ieder seizoen. Studenten (van voortgezet onderwijs tot Hogeschool Zeeland), vissers en havenarbeiders komen elkaar tegen in een stad die zowel overdag als in de nacht levendig is. Vlissingen is ook een sociale stad; gastvrij en tolerant maar ook volks en zonder poespas. Ritthem en Oost-Souburg hebben een eigen karakter met een meer landelijke en dorpse bebouwing.

Creatief en vrijgevochten

Vlissingen is een experimentele stad met lef. Dit is terug te zien in de gedurfde stedenbouw en architectuur. Vlissingen is creatief op vele vlakken en heeft eigen opvattingen, ideeën en een sterk karakter. Ook in het omgaan met nieuwe ruimtelijke en sociale vraagstukken. Festivals en cultuur zijn sterk vertegenwoordigd, deze hebben een regionale aantrekkingskracht. De gemeente is constant in ontwikkeling en verandert mee met de veranderingen in de maatschappij. Zo is de Kenniswerf een groeiende broedplaats voor creativiteit en startende ondernemers.

HOOFDSTUK 4

Hoofdopgaven Omgevingsvisie Vlissingen

Acht hoofdopgaven voor Vlissingen

Vlissingen heeft talrijke uitdagingen en ambities op het terrein van natuur en groen, wonen, voorzieningen, gezondheid, samen leven en inclusie, duurzaamheid, economie, mobiliteit, recreatie, cultuur en veiligheid. In dit Verkenningdocument zijn om deze thema's structuur te geven, te kunnen onderzoeken en nader uit te werken, acht hoofdopgaven benoemd en uitgewerkt. Deze hoofdopgaven vormen een kapstok voor de belangrijkste opgaven en ambities die in Vlissingen nu en in de toekomst spelen. De acht samengestelde hoofdopgaven voor Vlissingen zijn:

Aantrekkelijk wonen en verblijven

Toekomstbestendig Vlissingen

Een bedrijvige stad aan zee

Sociaal en gezonde stad aan zee

Bereikbare stad aan zee

Natuurlijk Vlissingen aan zee

Culturele en beleefbare stad aan zee

Veilige stad aan zee

Per opgave bespreken we het WAAROM (waarom is dit een hoofdopgave?), het WAT (wat is het probleem in zijn algemeenheid en voor Vlissingen?) en de OPGAVE (welke opgave vloeit hieruit voort voor Vlissingen):

Beschreven is waarom de hoofdopgave relevant is. Grote trends en ontwikkelingen worden benoemd en per hoofdopgave worden de belangrijkste thema's beschreven. Waar mogelijk is er een verwijzing naar de ambities in de Strategische Visie Vlissingen 2040 opgenomen.

We geven in dit hoofdstuk per hoofdopgave aan wat voor Vlissingen relevant is of een probleem.

Hier is waar mogelijk ook een koppeling gemaakt met de Foto van de leefomgeving, opgesteld door Arcadis in september 2021 of met de Strategische Visie 2040.

We geven aan welke opgave hieruit voortvloeit en hoe Vlissingen hier mee aan de slag kan gaan.

We laten ook zien dat de verschillende opgaven voor Vlissingen niet op zichzelf staan, maar samenhang vertonen met elkaar. Zo is groen in de stad bijvoorbeeld enerzijds belangrijk voor de biodiversiteit maar ook voor onze gezondheid en ons gevoel van een prettige leefomgeving. Elke hoofdopgave is verrijkt met een aantal analysekaarten die de huidige situatie beschrijven (zie hiervoor Bijlage I - Kaartenboek Verkenning Omgevingsvisie Vlissingen).

4.1 Aantrekkelijk wonen en verblijven

Waarom Aantrekkelijk wonen en verblijven als hoofdpogave?

Landelijk is de vraag naar woningen ontzettend groot. Ook in Vlissingen is er een groeiende vraag naar sterke woonproducten op aantrekkelijke locaties, aanvullende woningtypes en woonmilieus. Een aantal zaken hebben hier invloed op. Over het algemeen is de bevolkingssamenstelling aan het veranderen, voor een groot deel door vergrijzing en buitenlandse migratie. Het aantal internationale werknemers kent een grote groei in de komende jaren. Er is een afname te herkennen in de huishoudensgrootte; gezinnen worden kleiner en er is een groei van het aantal mensen dat alleen woont (eenpersoonshuishoudens). Hierdoor zijn er relatief meer woningen nodig voor hetzelfde aantal mensen. De vraag naar huurwoningen (sociaal en vrije sector) blijft ondertussen sterk groeien. Al met al verandert de woonbehoefte en sluit de woningvoorraad daar nu niet altijd op aan. Kortom; genoeg redenen om te voorzien in een kwalitatieve woon- en leefomgeving met een woningvoorraad die alle verschillende doelgroepen in Vlissingen voorziet van passende woonruimte.

WAAROM

Woon- en leefklimaat

De vraag naar sterke woonproducten op aantrekkelijke locaties, aanvullende woningtypes (ruim en toekomstbestendig) en woonmilieus (aantrekkelijke locaties, kwalitatief hoogwaardig) neemt steeds verder toe. In Vlissingen zoeken we naar een gezonde balans tussen voldoende woningen (kwantiteit) en de kwaliteit van woningen. De kwaliteit van het woon- en leefklimaat wordt niet alleen bepaald door kwalitatief aantrekkelijke, gezonde en veilige woningen maar ook door de ruimtelijke kwaliteit van de buitenruimte en de aanwezige voorzieningen (zie ook 4.3).

WAT

In Vlissingen is men relatief tevreden met de huidige woonomgeving (zie onderstaande figuur). Toch is ook vanuit de Strategische Visie 2040 gebleken dat er nog veel ruimte is voor groen in de wijken en andere zaken die positieve gezondheid bevorderen of bijdragen aan een klimaatadaptief Vlissingen. Dit alles draagt bij aan een verbetering van het woon- en leefklimaat.

OPGAVE

De opgave is om actief te blijven inzetten op het versterken van de kwaliteit van de woon- en leefomgeving. Een balans tussen kwantiteit en kwaliteit in het woningaanbod in combinatie met een aangename omgeving die de gezondheid bevordert vormt daarbij een belangrijk uitgangspunt. Een plek waar Vlissingen de komende jaren in ieder geval flink investeert is het Scheldekwartier. Met het Scheldekwartier ligt er een grote opgave én potentie om het woon- en leefklimaat en het woningbouwprogramma binnenstedelijk te versterken en de relaties met de rest van de stad te leggen. Investerings op woon- en leefomgeving zijn echter ook in de bestaande wijken van essentieel belang.

Tevreden met huidige woonomgeving, 2018

Bron: CBS

> Figuur 5: Tevredenheidsindex Vlissingers (bron: Factsheet Zeeland en Vlissingen in 7 sociaal-economische opgaven)

Diversiteit woonmilieus en verduurzaming woningvoorraad

Een goede doorstroming in de woningvoorraad is cruciaal voor een goed werkende woningmarkt. Het is belangrijk om voor elke levensfase geschikte woningen en woonmilieus beschikbaar te stellen zodat een uitgebalanceerde bevolkingsopbouw ontstaat. Door vergrijzing, buitenlandse migratie en het kleiner worden van huishoudens verandert de vraag naar woningen. Ouderen hebben vaak minder behoefte om te verhuizen, ook al hebben ze minder woonruimte nodig dan ze daadwerkelijk hebben. Daardoor is een groot aantal eengezinswoningen niet beschikbaar en kunnen jonge gezinnen moeilijk doorstromen. Om de klimaatdoelen te halen moet de huidige woningvoorraad in Nederland ook verduurzamen.

Het aandeel ouderen is in de Gemeente Vlissingen bovengemiddeld hoog (ten opzichte van het Nederlandse gemiddelde). Dit zorgt in Vlissingen voor uitdagingen met betrekking tot de doorstroming. Deze groep heeft ook in toenemende mate zorg nodig, het liefst aan huis. Dit vraagt om voldoende aangepaste woningen waar dit mogelijk is. Ten opzichte van het regionale (Walcherse) gemiddelde is Vlissingen relatief jong. Deze groep zoekt betaalbare woningen.

Er is in Vlissingen ook een relatief grote groep tijdelijke inwoners die een eigen betaalbare woon- en leefruimte zoekt. Ook is er sprake van overlastverzorgende illegale bewoning, wat de beschikbaarheid van woningen ook vermindert. Ten slotte moet de grote hoeveelheid bestaand particulier woningbezit, maar ook een hoog aantal sociale huurwoningen verduurzamen. Het Vlissingse probleem is dus dat het huidige woningaanbod niet overal aansluit bij de behoefte van Vlissingers.

Voor Vlissingen is de opgave om in te zetten op een woningaanbod dat op de juiste behoefte inspeelt. Hierbij moet rekening gehouden worden met de veranderende samenstelling van onze bevolking. Onze visie op wonen is niet alleen gericht op onze (huidige) bevolking: we willen ook nieuwe bevolking aantrekken. Hiermee kunnen we de bevolkingssamenstelling ook beïnvloeden: meer jonge, goed opgeleide, ambitieuze, innovatieve, werkende, alleenstaanden of huishoudens die van buiten de gemeente/ provincie komen (of terugkomen). Met een goed woningaanbod en leefomgeving behoud je ook mensen voor de stad, in plaats dat ze wegtrekken. In die zin gaat het dus ook om de toekomstige woningbehoefte in plaats van enkel de huidige samenstelling. Hiervoor

OPGAVE

is variatie in het woningaanbod essentieel. De woningprogrammering moet inspelen op het huisvesten van inwoners met zowel lage, midden als hoge inkomens.

Een bijkomende opgave is de levensloopbestendigheid van woningen onder de loep te nemen. Ook is een belangrijke opgave het tegengaan van illegale bewoning en hiermee de overlast binnen bepaalde wijken in Vlissingen. Daarnaast is het zaak op zoek te gaan naar passende woonruimte voor tijdelijke werknemers. Ten slotte moet de verduurzaming van de woningvoorraad worden gerealiseerd op een manier die voor alle inwoners toegankelijk is en geen energie-armoede in de hand werkt.

> Figuur 6: Wonen in een historische binnenstad; in Vlissingen kan het

4.2 Toekomstbestendig Vlissingen

Waarom Toekomstbestendig Vlissingen als hoofdpogave?

Klimaatverandering is een gegeven en in de komende decennia krijgen we steeds meer te maken met extreme weersomstandigheden. Er liggen grote ambities in het toekomstbestendig inrichten van Nederland. Het gebruik maken van hernieuwbare energiebronnen wordt steeds belangrijker. Ook is circulariteit in opkomst. Het grondstoffenakkoord moet allerlei partijen aanwakken om ervoor te zorgen dat Nederland in 2050 circulair is. Omdat er steeds meer ruimteclaims liggen boven maar ook onder de grond wordt het ordenen van de ondergrond ook steeds relevanter. Vlissingen als stad aan zee zal zich ook moeten aanpassen aan deze veranderingen; voorkomen van wateroverlast en hittestress in de bebouwde omgeving, een antwoord hebben op langdurige droogte en het reduceren van het gebruik van fossiele grondstoffen. Dit is zomaar een greep uit tal van opgaven die het nodig maken in te zetten op een Toekomstbestendig Vlissingen.

WAAROM

Klimaatadaptatie

Door klimaatverandering stijgt de temperatuur en is sprake van hele droge en natte periodes. Dit heeft effect op onze leefomgeving met risico op hittestress, wateroverlast, droogte en verzilting. Dat vraagt om aanpassingen in de openbare ruimte en in het gebruik van die ruimte.

WAT

Er is momenteel in Vlissingen een (beperkt) hitte-eiland effect (zie Bijlage I, kaartbeeld Hittestress) echter door toenemende temperaturen en het feit dat Vlissingen in de bestaande stad nog weinig maatregelen neemt om hittestress te voorkomen, zal hittestress toenemen. Bij iedere herinrichting is klimaatadaptatie al wel onderdeel van de agenda. Door intense buien heeft Vlissingen regelmatig te maken met wateroverlast. Ook zijn droogte en verzilting problematieken die in het buitengebied spelen. Dit kan nadelige effecten hebben op de kwaliteit van ons drinkwater.

OPGAVE

De opgave om wateroverlast en hittestress tegen te gaan voor Vlissingen. De opgave ligt o.a in de klimaatadaptieve inrichting van de openbare ruimte. Dit vraagt grootschalige ruimtelijke aanpassingen in het dichtbebouwde stedelijk gebied van de risicogebieden. Eveneens ligt er een opgave in het bewustwordingsproces naar

bewoners toe, aangezien ook bij bewoners een opgave ligt tot klimaatadaptieve inrichting van hun percelen. De opgave ten aanzien van verdroging en verzilting ligt voornamelijk in het buitengebied, Spuikom, Nollebos en Vlissingse watergang. Op grond van het Zeeuws Deltaplan Zoetwater is voor Vlissingen een verandering in aanpak van zoetwatervoorzieningen nodig.

> **Figuur 7:** Een klimaatadaptieve inrichting van de buitenruimte wordt steeds belangrijker. Een goed voorbeeld is dit onlangs aangelegde 'Karrespoor' in de wijk Claverveld dat veel meer water doorlaat dan een reguliere weg.

Hernieuwbare energie

Om de effecten van klimaatverandering te beperken moet ook Vlissingen overstappen op hernieuwbare energie zoals zon, wind en energie door waterstof. De gemeente Vlissingen zet zich al in voor een aardgasvrij Vlissingen. In de strategische visie geeft Vlissingen aan de energie hub voor Zeeland te willen worden.

In het stedelijk gebied van Vlissingen zijn echter weinig mogelijkheden om grootschalige zonne-energie op te wekken, dit komt doordat er weinig daken groter zijn dan 1000m² (te benoemen kansrijke locaties zijn de Eiland locatie, Kenniswerf en Baskenburg). Daarnaast willen we ook juist het landschap ongemoeid laten. Een overbelasting van het energienet, waarbij opgewekte energie niet op net kwijt kan door een tekort aan bekabeling en dus netcapaciteit is een bijkomend probleem. Tevens dienen zowel huishoudens als bedrijven de transitie naar aardgasvrij te maken en te verduurzamen. Hiervoor is veel (financiële) inspanning nodig. Het opslaan van energie zal in verband met netcongestie zowel een belangrijke opgave worden voor de gebouwde omgeving als voor bedrijventerreinen.

De opgave is te bezien op welke wijze hernieuwbare vormen van energie binnen Vlissingen mogelijk zijn (in het stedelijk gebied) zonder ons landschap (onherroepelijk) aan te tasten. We moeten ons beraden over de wijze waarop huishoudens en bedrijven kunnen worden ondersteund en gestimuleerd in hun transitie naar aardgasvrij en verdere verduurzaming. Ook moeten tijdelijke overschotten aan energie goed kunnen worden opgeslagen. De opgave gericht op het opwekken, opslaan en gebruiken van hernieuwbare energie heeft nauwe affiniteit met het uitwerken van de Regionale Energiestrategie en de Transitievisie Warmte. Hierin wordt gezocht naar de al wat meer gangbare vormen van energie-opwek, zoals wind en zon, naar het hele spectrum van methoden ten behoeve van energie-opwek (zoals bijvoorbeeld ook innovatieve vormen van warmte koude opslag vanuit oppervlaktewater of getijden energie).

> Figuur 8: Windmolens in het Vlissingse landschap

Circulaire gemeente

Wereldwijd is er steeds meer sprake van tekorten aan bepaalde grondstoffen, terwijl tegelijkertijd de wereldwijde afvalberg op land en in de zee groeit. In een circulaire economie gaan grondstoffen niet meer verloren als restafval, maar blijven zij op een hoog waardeniveau behouden in de grondstofkringloop. In een volledig circulaire economie zou afval niet meer bestaan en werken we toe naar een duurzame samenleving.

Vlissingen heeft nog geen volledige circulair ingerichte openbare ruimte, we bouwen nog weinig circulair, en ook produceert de gemiddelde Vlissinger relatief veel restafval ten opzichte van de gemiddelde Nederlander.

Gemeente Vlissingen heeft een opgave om een forse daling te bewerkstelligen in het geproduceerde restafval per inwoner. Met een circulaire ontwikkeling van de openbare ruimte kan Vlissingen bijdragen aan een circulaire gemeente. Er kan ook gewerkt worden aan bewustwording en een duurzaam afvalsorteringssysteem. Tevens ligt er voor de gemeente een opgave om de ontwikkeling van het circulair en modulair bouwen te bevorderen of zelfs af te dwingen.

3D-ordening

Wat er zich boven en onder de grond afspeelt is onlosmakelijk met elkaar verbonden. Door tal van ruimtelijke opgaven is het steeds drukker aan het worden boven maar ook vooral onder de grond. Het nastreven van een juiste ordening in de bodem wordt daarom steeds belangrijker.

De Vlissingse ruimteclaims op zowel de bovengrondse ruimte als op de bodem worden steeds groter: denk maar aan warmtekoel-systemen, uitrollen van een glasvezel internetnetwerk en andere aardwarmte putten. Daarom is een goede afweging (3D-ordening) nodig bij de inrichting van de ondergrond. Het is van belang om bij ontwikkelingen altijd een goed beeld te hebben van de beschikbare ruimte in de ondergrond en van de geplande claims op de ruimte in de ondergrond. Zo kan bijvoorbeeld voorkomen worden dat er door een wirwar van kabels en leidingen in de bodem, geen ruimte meer is voor bomen om diep te wortelen en tot volle wasdom te komen.

De 3D-ordening moet integraal onderdeel worden bij het afwegen van nieuwe ruimtelijke initiatieven. De uitdaging is de kwaliteit van de openbare ruimte en openbaar groen niet negatief te laten beïnvloeden door de steeds drukker wordende ondergrond.

4.3 Een bedrijvige stad aan zee

Waarom een Bedrijvige stad aan zee als hoofdoopgave?

Vlissingen is een ondernemende stad met vele bedrijven. Op economisch vlak spelen er veel trends en ontwikkelingen die van invloed zijn: van globalisering tot digitalisering, de groeiende focus op de kenniseconomie en industrie, de veranderende arbeidsmarkt en de wens naar steeds meer duurzaamheid en innovatie. Om een gezond economisch klimaat te behouden en de zwakke plekken die er nu zijn te dichteren moet er op slimme wijze ingespeeld worden op deze ontwikkelingen. Deze opgaven moeten opgelost worden om Vlissingen ook in de toekomst een bedrijvige stad aan zee te houden.

Arbeidsmarkt

De Nederlandse economie verandert. De industriële economie heeft in de afgelopen decennia plaatsgemaakt voor een diensteneconomie. De huidige ontwikkeling naar een kenniseconomie wordt ook wel als een verbijzondering van de diensteneconomie gezien. Door digitalisering en robotisering verandert de arbeidsmarkt. Door de strategische ligging van Vlissingen zorgen de maritieme industrie en de energietransitie voor nieuwe vormen van bedrijvigheid en werkgelegenheid. Dit is relevant voor de in

Vlissingen relatief sterke maakindustrie. Dit zal op termijn ook om andere kennis en kunde in de arbeidsmarkt vragen.

In Zeeland met zijn agrarische sector, toerisme en industrie, wordt veel gebruik gemaakt van tijdelijke werknemers/internationale werknemers om het tekort aan arbeidspotentieel op te vangen.

WAT Door de afnemende Zeeuwse beroepsbevolking zal ook bij een stabiele economie de behoefte aan internationale werknemers toenemen. Aangezien de Vlissingse economie in de toekomst zal veranderen, zal ook het soort arbeider waar behoefte aan is veranderen.

Voor Vlissingen is het ook in de toekomst een belangrijke opgave om voldoende geschikte en gekwalificeerde arbeiders ter beschikking te hebben, ofwel vanuit Nederland ofwel in de vorm van internationale werknemers. Daarvoor is het van belang dat Vlissingen aantrekkelijk is als vestigingslocatie zowel om te werken als om te wonen. Hierbij dient Vlissingen in te zetten op kwaliteitsbanen om werknemers langer te binden.

OPGAVE

Bedrijventerreinen en havens

De bedrijventerreinen in Vlissingen dragen in belangrijke mate bij aan de werkgelegenheid in Vlissingen. Het is van belang om de terreinen vitaal te houden, toekomstbestendig te maken en goed gevuld te houden. Er is circa 20 ha uitgeefbaar oppervlakte beschikbaar en een bedrijventerrein in ontwikkeling (Souburg II).

WAAROM

Vlissingen heeft een aantal stedelijke bedrijventerreinen; Baskensburg, Vrijburg en Edisonpark. Ook op Het Eiland zijn verschillende bekende Vlissingse bedrijven gevestigd.

WAT

Bedrijventerreinen zijn vitaal en sluiten goed aan op de behoeften vanuit zowel de regionale als de bovenregionale economie. Er is nog ruimte voor bedrijventerreinen om zich te ontwikkelen: meer duurzaamheid, groen, een aantrekkelijke uitstraling en het aantrekken van innovatieve bedrijven.

OPGAVE

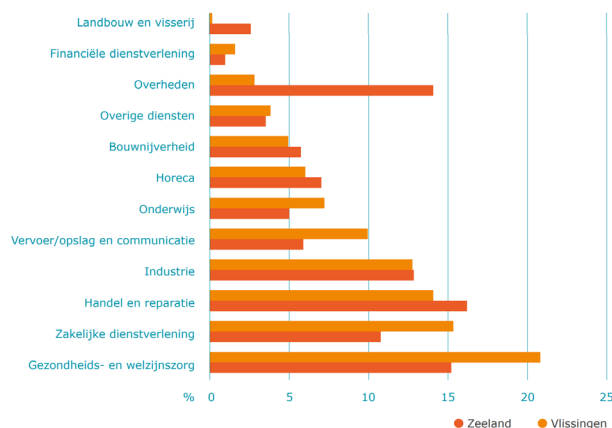
Een grote regionale opgave is verduurzaming van bedrijvigheid en het duurzaam ontwikkelen van de bedrijventerreinen in Vlissingen.

Ook is herinrichting van de openbare ruimte nodig. Verder verdient de uitvoering van de regionale bedrijventerreinstrategie (bedrijventerreinenprogramma Walcheren) aandacht. Een andere grote opgave is het energie-

neutraal krijgen van de bedrijventerreinen en het hergebruiken van restwarmte uit de regio. Het hanteren van een circulaire bedrijfsvoering vraagt als laatste ook de nodige aandacht. Door deze zaken te implementeren blijven de terreinen ook in de toekomst aantrekkelijk en vitaal.

Werkzame personen naar sectoren 2019

Bron: LISA

> Figuur 9: Werkzame personen naar sectoren (2019). Bron: Factsheet Zeeland en Vlissingen in 7 sociaal-economische opgaven)

WAAROM

Detailhandel

De vitaliteit van de winkels zal de komende jaren verder onder druk komen te staan. Dit heeft verschillende redenen. Door de groei van e-commerce en internetbestedingen kan leegstand van detailhandel de komende jaren verder toenemen. De economische gevolgen van de coronacrisis kunnen hier een versterkend effect op hebben (lijkt vooralsnog mee te vallen). Daarnaast heeft de vergrijzing ook een negatief effect op de vitaliteit van de detailhandel, omdat ouderen vaak minder besteden dan jongeren.

WAT

Het winkelaanbod in de gemeente Vlissingen is ongeveer 62.000 m² winkelvloeroppervlak (WVO) groot. Binnen de regio Walcheren bezit alleen Middelburg over een groter winkelvloeroppervlak. Leegstand is in Vlissingen een groot knelpunt – er is sprake van een overaanbod van winkeloppervlak, dat zich concentreert in de binnenstad. In Vlissingen stond in 2020 ongeveer 11% van de winkelpanden leeg; gemeten naar vloeroppervlak is dit 15,3%. Dit is het hoogste in de provincie en 7,1% hoger dan het provinciaal gemiddelde.

OPGAVE

De uitdaging voor Vlissingen is om een lange termijn oplossing te vinden om leegstand tegen te gaan en in de toekomst te voorkomen. In de binnenstad moet invulling gegeven worden aan de ambitie om de huiskamer van de stad te zijn. Dit heeft mogelijk effect op de begrenzing van het kernwinkelgebied.

Kennisindustrie

Vlissingen heeft in de strategische visie beschreven dat Vlissingen in 2040 een hotspot is voor delta-innovatie; in 2040 staat delta-hotspot Vlissingen garant voor bijzondere kennis op de delthema's water, maritiem, veiligheid, energie en voedsel.

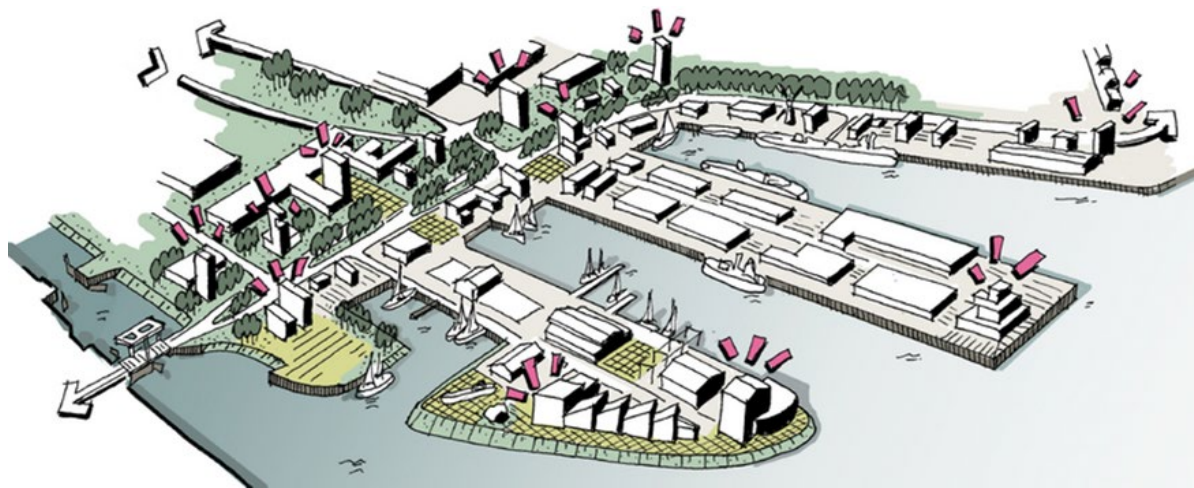
WAAROM In 2040 staat Vlissingen (inter)nationaal ook bekend om zijn 'delta-innovatie'-opleidingen, die gebruikmaken van het living lab dat Vlissingen is. Belangrijk in het worden van een Delta-hotspot is de ontwikkeling van de Kenniswerf. De strategische visie doet hierover de volgende uitspraak; *Het Delta Kenniscentrum op de Kenniswerf is in 2040 de spil in innovatie op dit vlak en de bevestiging van Vlissingen binnen de kennisregio Zeeland.*

Vlissingen zet zich in voor een toekomstbestendige (maritieme) bedrijfssector en een kenniseconomie waar vele bedrijven aan zijn verbonden (uitspraak strategische visie Vlissingen). Om deze ontwikkeling te laten slagen is de samenwerking tussen onderwijs, overheid en bedrijfsleven noodzakelijk.

WAT Voldoende potentieel aan arbeidskrachten en woonruimte is hiervoor essentieel. Vlissingen richt zich daarom de komende jaren op de ontwikkeling van de Kenniswerf (focus delta). De verbinding tussen Overheid – Onderwijs en Ondernemers (drie O's) is hier van groot belang. Ook de gezamenlijke inzet van betrokkenen in de regio, nationaal en internationaal is hierbij het streven.

De opgave is onderwijs, overheid en bedrijfsleven te blijven verbinden en ruimte te bieden aan samenwerkingsvormen. Een opgave is voorwaarden te scheppen en in te spelen op nieuwe (markt) ontwikkelingen. De overheid heeft een opgave de juiste bedrijven aan te trekken en een plek te bieden. Dit zijn bedrijven die gericht zijn op water en maritieme bedrijvigheid, veiligheid, energie-opwekking en klimaat economie, voedselproductie en transport. Een locatie waar deze opgave specifiek speelt is de Kenniswerf. Het is zaak deze volledig in te richten op de ontwikkeling van delta-innovaties. De goede bedrijven moeten op de juiste plek komen te zitten en goed in contact komen met onderwijs en overheid. De gebruiks- en belevingskwaliteit van de buitenruimte van de Kenniswerf moet hiervoor op orde zijn. De kenniswerf heeft een ruimtelijke kwaliteitsslag nodig zodat het voor bedrijven en kennisinstaties ook aantrekkelijk wordt zich hier te vestigen. De bereikbaarheid van de Kenniswerf en de verbinding met de binnenstad zijn tevens belangrijke opgaven. Voor de Kenniswerf is met name de samenwerking tussen partijen van belang. Zo wordt/blijft het meer dan een regulier bedrijventerrein.

OPGAVE

> Figuur 10: Doorontwikkeling van de Kenniswerf

4.4 Sociaal en gezonde stad aan zee

Waarom Sociaal en gezonde stad aan zee als hoofdoopgave?

Binnen dit thema staan welzijn, zorg, onderwijs, sport en positieve gezondheid centraal. We hebben te maken met een veranderende samenleving waarin de wens leeft dat iedereen in de samenleving mee kan doen (inclusiviteit), toegang heeft tot de benodigde zorg, voldoende beweegt en onderdeel uitmaakt van een sociaal netwerk. Vlissingen heeft in de Strategische visie aangegeven te staan voor een sterke, gezonde en inclusieve samenleving met als reden dat minder eenzaamheid en meedoen aan de samenleving mensen gezonder maakt. Er is voor de komende jaren een aantal opgaven voor Vlissingen om aan deze ambitie te kunnen voldoen.

Welzijn

Welzijn gaat over een bepaalde mate van tevredenheid met het leven. Dit heeft invloed op de gezondheid van mensen en hun kwaliteit van leven. Het is van groot belang voor het welzijn van mensen om onderdeel uit te maken van sociale structuren, elkaar te kunnen ontmoeten en mee te doen (inclusiviteit). Inclusiviteit betekent dat iedereen, ongeacht gender, afkomst, handicap, leeftijd of andere sociaal(economische) factoren

kan participeren in de samenleving. Wanneer dit sterk is, draagt het bij aan het bevorderen van sociale rechtvaardigheid, de sociale kwaliteit van de samenleving en het tegengaan van sociaal onrecht zoals armoede, de kloof tussen arm en rijk en het uitsluiten van mensen in een kwetsbare positie. Wanneer mensen niet actief deelnemen aan de samenleving vergroot dit de kans op werkloosheid, kan dit leiden tot een laag inkomen en armoede, een slechtere gezondheid, en vergrote kansen op eenzaamheid en het geraken in een sociaal isolement.

Vlissingen heeft van oudsher een belangrijke centrumfunctie met betrekking tot sociale en welzijnsvoorzieningen. In Vlissingen wonen relatief veel inwoners alleen, waardoor een gemiddeld huishouden in Vlissingen minder dan twee mensen telt. Door de vergrijzing zal het aantal eenpersoonshuishoudens verder stijgen. Dit vergroot het risico op vereenzaming. In Vlissingen spelen de volgende sociaaleconomische uitdagingen: hoge werkloosheid, lager inkomen en opleidingsniveau. Dit zijn uitdagingen met potentiële negatieve effecten op het welzijn van Vlissingse bewoners.

Het is dan ook cruciaal om de sociaaleconomische structuur binnen Vlissingen te verbeteren. Ook ligt er een opgave om de sociale structuur in de gemeente te verbeteren en zoveel mogelijk mensen deel uit te laten maken van een sociaal netwerk. Daarbij is het van belang dat verschillende groepen de kans krijgen om elkaar te ontmoeten in de openbare ruimte of andere daarvoor geschikte plekken. Daarom willen we dat de openbare ruimte in Vlissingen voor iedereen toegankelijk is en dat er geen tot weinig belemmeringen zijn om de openbare ruimte te gebruiken, ook niet voor mensen met een beperking.

OPGAVE

> Figuur 11: Zeezwemmers in Vlissingen maken onderdeel uit van een sociale structuur

Voorzieningen

Het voorzieningenniveau is belangrijk voor een sociaal en gezonde stad. Maatschappelijke voorzieningen nodigen uit tot ontmoeten, meedoen, bewegen en (talent)ontwikkeling. Maatschappelijke voorzieningen zijn onder te verdelen in stedelijke voorzieningen en wijkvoorzieningen. Maatschappelijke voorzieningen versterken de sociale structuren op wijkniveau waardoor een gevarieerder, veiliger en prettiger leefklimaat ontstaat. Hoogwaardige, passende en toegankelijke stedelijke voorzieningen op het gebied van sport, onderwijs, welzijn en zorg dragen bij aan een inclusief Vlissingen. De behoefte aan voorzieningen verandert naar mate de bevolkingssamenstelling wijzigt.

De voorzieningen -zowel de reguliere als de zorgvoorzieningen- zijn goed verspreid in Vlissingen en dit zorgt voor toegankelijkheid. Binnen Vlissingen neemt de zorgbehoefte toe mede doordat de bevolking van Vlissingen vergrijsd en de problematiek van kwetsbare jeugd en kwetsbare gezinnen toeneemt. Deskundige en multidisciplinaire zorg en ondersteuning dicht bij huis zijn daarom noodzakelijk. Hiervoor is vergaande samenwerking en ontschotting

tussen gezondheid en hulpverlening in de zorg en het sociaal domein nodig. Het onderwijs is ook in ontwikkeling. Afhankelijk van tempo en keuzes moet Vlissingen kunnen anticiperen en passende huisvesting faciliteren voor (inclusieve) onderwijsinstellingen, integrale kind-centra (IKC) en speciaal onderwijs.

Vanuit het traject Wind in de Zeilen hebben partijen afgesproken om moderne gezondheidscentra op te zetten binnen Vlissingen, die de benodigde samenwerking en ontschotting stimuleren. Hierdoor wordt de samenhang in zorg en ondersteuning aan de patiënt bevorderd (Gemeente Vlissingen, 2021). De gemeente is alleen verantwoordelijk voor onderwijshuisvesting van primair onderwijs. Ontwikkelingen in het onderwijs gaan gevolgen hebben voor de rol van scholen in de wijk en de spreiding van scholen over de gemeente. Maar wat en hoe precies is nog niet in te schatten. Onderwijsinstellingen moeten na realisatie kunnen inspelen op continu veranderde onderwijsconcepten met bijbehorende huisvestingsvragen. Dit vraagt om flexibele bouw en ruimte (om mee te kunnen bewegen, ook fysiek (indeling perceel, indeling gebouw, zowel als binnenruimtes). Diverse vormen van middelbaar

onderwijs zijn belangrijk voor de stad. Er ligt een opgave deze te linken aan MBO- en HBO-instellingen om doorstroming te verbeteren en de jonge beroepsbevolking vast te houden.

> Figuur 12: Kinderen op een schoolplein. Onderwijsinstellingen zijn een belangrijke voorziening.

Positieve gezondheid; sport en beweging

In de afgelopen jaren is het beeld van gezondheid veranderd van de afwezigheid van ziekte, naar de aanwezigheid van 'positieve gezondheid'. Dit is het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale levensuitdagingen om te gaan en zoveel mogelijk eigen regie te voeren. Vlissingen wil positieve gezondheid stimuleren, dit is een van de grote ambities binnen de Strategische Visie 2040. Voor een goede gezondheid is voldoende bewegen en sporten essentieel. Verder is bewezen dat een groene leefomgeving een positief effect heeft op welzijn. Een groene toegankelijke buitenruimte met groene aantrekkelijke routes bevordert de gezondheid.

De beweegvriendelijkheid van de openbare ruimte in Vlissingen ligt iets boven het landelijk gemiddelde. 53% van de Vlissingse volwassenen voldoet aan de beweegrichtlijnen van het RIVM, dit is vergelijkbaar met het landelijk gemiddelde. Er zijn voldoende georganiseerde sportplekken en sportvoorzieningen dichtbij. Er zijn nog niet zoveel openbare sportvoorzieningen in de openbare ruimte. Het netwerk van fiets- en wandelpaden is in Vlissingen relatief beperkt, wat fietsen en wandelen minder aantrekkelijk kan maken.

Een opgave is de kwaliteit van de (sport) voorzieningen in de gemeente te blijven verhogen. Het aanbod van algemene sportvoorzieningen moet blijven aansluiten op de vraag van inwoners. Vlissingen zet in op een groene inrichting van woonwijken en de openbare ruimte (met ruimte voor sport, ontmoeting en beweging), om zo een bijdrage te leveren aan de gezondheid van haar inwoners. Daaraan is ook een beheeropgave gekoppeld. Een laatste opgave is om andere vervoersmodaliteiten (gezonde zoals lopen en fietsen) te stimuleren ten behoeve van de gezondheid.

> Figuur 13: Groen in de stad draagt bij aan een gezondere samenleving

Milieu

Milieuaspecten hebben een belangrijke relatie met gezondheid. Een gezonde leefomgeving is een randvoorwaarde. Dit betekent dat gezondheidsrisico's op het gebied van de milieufactoren lucht, geluid en geur minimaal moeten zijn.

In Vlissingen wordt geluidoverlast veroorzaakt door industriële activiteiten en wegverkeer. De verwachting is bijvoorbeeld dat geluidoverlast zal toenemen als de verkeersintensiteiten op A58 en de Sloeweg toenemen. In de toekomst kunnen ook energie-opwekkers zoals windmolens negatieve milieueffecten veroorzaken. De luchtkwaliteit in Vlissingen voldoet aan de wettelijke norm.

De opgave voor Vlissingen is om met name de hinder van geluid in woongebieden te reduceren. Dit is een opgave langs drukke wegen maar ook een belangrijk aandachtspunt bij het implementeren van de energietransitie.

4.5 Bereikbare stad aan zee

Waarom een Bereikbare stad aan zee als hoofdogave?

Vlissingen is één van grootste centra op Walcheren, samen met Middelburg hebben wij een hoog voorzieningenniveau die de rest van Walcheren faciliteert. Hiermee heeft Vlissingen ten aanzien van de dagelijkse verplaatsingen een belangrijke rol in de regio. De verwachting is dat het verkeer in de toekomst lokaal zal toenemen. Het is daarom van groot belang dat de bereikbaarheid in de gemeente goed is en blijft. Hierbij dienen huidige blokkades (indien dit verkeerskundig niet tot belemmeringen zal leiden) opgeheven te worden en op de juiste manier ingespeeld te worden op de toekomst. Een goede bereikbaarheid bestaat uit meerdere onderdelen: openbaar vervoer, fietsen en wandelen, doorstroming, elektrisch vervoer. Er zijn genoeg ontwikkelingen gaande die vragen om het uitwerken van de hoofdogave Bereikbare stad aan zee.

Openbaar vervoer en stationsgebied

Bereikbaarheid bestaat uit meer dan de auto. Vanuit de ambitie 'auto naar de rand en aan de kant' uit de Strategische Visie 2040 vormen met namen het openbaar vervoer en de fiets belangrijke vervoersvormen. De bereikbaarheid per trein is goed met de aanwezigheid van twee stations en een hoge dekkingsgraad van bushaltes. De Westerschelde Ferry verzorgt de veerdienst tussen Vlissingen en Breskens voor voetgangers en fietsers. Om autobezit en autogebruik op termijn terug te dringen is het nodig dat goed gebruik wordt gemaakt van de bestaande infrastructuur op het gebied van openbaar vervoer.

Momenteel is er door de aanwezigheid van vele stakeholders in en rondom het stationsgebied een negatief effect op het gebied en wordt deze als een 'nikspunt' ervaren. Er zijn meerdere mobiliteitsvormen maar deze sluiten niet goed op elkaar aan. We kunnen het vervoer van personen gericht vormgeven door een combinatie van OV en doelgroepenvervoer.

WAAROM

WAT

Het stationsgebied beter verbinden met de rest van Vlissingen (o.a. de wijken) is wel een opgave waardoor de bereikbaarheid binnen Vlissingen sterk te verbeteren is. De realisatie van het Scheldekwartier kan hier in belangrijke mate aan bijdragen. Ingezet wordt op een goede verbinding tussen stationsgebied > Kenniswerf > Scheldekwartier > binnenstad > boulevards en Spuikom als primaire OV-as. Ook wil Vlissingen in samenwerking met omliggende gemeenten een netwerk van mobiliteitsknooppunten realiseren waardoor de onderlinge bereikbaarheid sterk kan verbeteren. Ook zien we dat het upgraden van de routing van stad naar stationsgebied belangrijk wordt gevonden. Aanvullende opgaven (andere dan bereikbaarheid) voor het stationsgebied zijn opgenomen in Bijlage II.

OPGAVE

> Figuur 14: Het stationsgebied in Vlissingen is potentieel een mobiliteitshub

Fietsen en wandelen

De fiets is een vervoersmiddel dat niets verbruikt, niets vervuult, gezond is en overgewicht bestrijdt. Vlissingen wil het gebruik van de fiets dan ook promoten. Technische ontwikkelingen binnen de fietsmarkt maken het sowieso een steeds populairdere keuze, ook voor langere afstanden. Zo kan een elektrische fiets goed ingezet worden voor afstanden van 15 kilometer. Om de fiets als vervoersmiddel optimaal in te zetten moet hier goed op worden ingespeeld. Hetzelfde geldt voor wandelen, ook dit vervuult niet en draagt bij aan gezondheid. Dit is echter alleen geschikt voor korte afstanden.

Vlissingen beschikt over een aantal fietsroutes. De lengte van fiets- en wandelpaden, ofwel de omvang van het padennetwerk, krijgt een relatief lage score. De rasterstructuur (oost - west / noord - zuid) met beperkte onderlinge wisselwerking betekent dat er vaak omgereden moet worden. Hier valt verbetering in te behalen om fietsen en wandelen aantrekkelijker te maken en de juiste voorzieningen toe te voegen.

Er ligt een opgave om de verkeersstructuur zo vorm te geven dat lopen of fietsen sneller en makkelijker gaat dan nu het geval is, en daarmee het gebruik van de fiets stimuleert. Het volledig aan elkaar knopen van en verbinden met de fietsnetwerken buiten de gemeente is daarvoor belangrijk. Hier hoort ook een netwerk van snelfietspaden bij (naar bijvoorbeeld het Sloegebied en Middelbrug). Daarnaast moet de openbare ruimte veilig, efficiënt en aantrekkelijk zijn. Ten slotte zijn de juiste voorzieningen nodig: fietsstallingen, laadpalen voor (elektrische) fietsen en voor wandelaars voldoende schaduw, bankjes en prullenbakken. Zo worden mensen eerder gestimuleerd om te fietsen of te wandelen in plaats van de auto te kiezen.

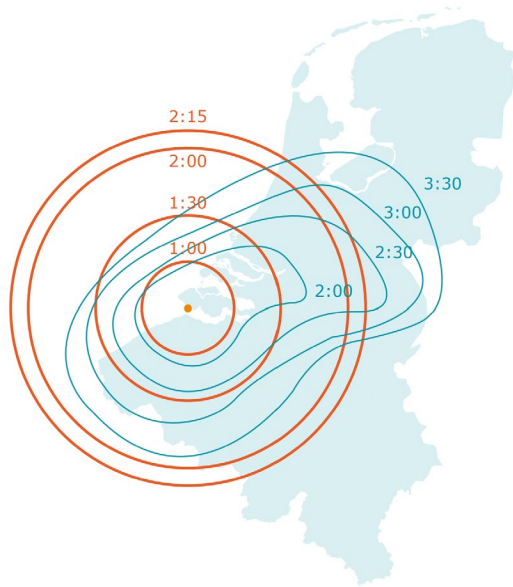
Doorstroming

Door de gemeente Vlissingen lopen zowel belangrijke regionale als lokale ontsluitingswegen. Binnen Vlissingen zijn daarnaast ook belangrijke hoofdwegen (gebiedsontsluitingswegen) die met name voor lokaal verkeer een belangrijke functie vervullen. Daarnaast is de vervoersrelatie met het Sloegebied van belang in de regionale mobiliteit. Het is dus van belang dat netwerken en verbindingen in de gemeente goed functioneren en doorstromen.

Een belangrijk knelpunt voor verkeer treedt op bij de zogeheten 'Poort naar Walcheren' waar de A58 eindigt en de Sloeweg (N288) begint. Hier bevindt zich de Sloebrug en een gelijkvloerse spoorwegovergang. Door het openen van de Sloebrug ontstaat congestie, wat door de verschillende modaliteiten als knelpunt wordt ervaren. Daarnaast treedt op dezelfde weg ook congestie op door de spoorwegovergang, wanneer treinen passeren. Deze genoemde knelpunten zijn er jaarrond, maar in de zomer nóg groter door de het toeristische verkeer naar Vlissingen en de Walcherse kust (toename van aantal verkeerbewegingen met 15 tot 20%).

De toekomstige ontwikkelingen in Vlissingen leggen nog meer druk op de Sloeweg. Naar verwachting zal hierdoor de verkeersintensiteiten op A58 en de Sloeweg toenemen waardoor de verkeersdruk toeneemt. Zonder structurele aanpak van deze problematiek kan dit zijn doorwerking hebben op het omliggende wegennetwerk. Een urgente opgave is dan ook de bottleneck van de Sloebrug op te heffen. Deze is te vervangen voor een brug over of tunnel (genoemd in huidig coalitieakkoord) onder het Kanaal door Walcheren.

Andere verkeerskundige aandachtsgebieden zijn de spoorwegovergang en het kruispunt Souburg – Veerhavenweg. Verder hangt de opgave autobereikbaarheid sterk samen met autogebruik en autobezit. Als deze niet veranderen zal de autobereikbaarheid in de toekomst verder onder druk komen te staan.

> Figuur 15: Reistijd per auto of OV vanuit Vlissingen (bron: Factsheet Zeeland en Vlissingen in 7 sociaal-economische opgaven)

Autobezit en gebruik

Ondanks dat het nodig is om huidige blokkades in de autobereikbaarheid op te heffen, toch ontkomen we er niet aan om actief op zoek te gaan naar alternatieven voor de auto. Er zijn grenzen aan het mobiliteitssysteem en aan de hoeveelheid ruimte die er beschikbaar is in Vlissingen. Auto's nemen veel ruimte in en worden niet altijd even efficiënt gebruikt. Om meer ruimte vrij te spelen is inzet nodig om autobezit en autogebruik op termijn terug te dringen.

WAAROM

Een ambitie van de Strategische Visie 2040 is dan ook om de automobilist steeds meer te stimuleren om de auto aan 'de rand en aan de kant' van de stad te zetten. Het doel is om in 2040 de auto steeds meer uit het stadsbeeld te laten verdwijnen. Daarvoor zijn voldoende goede en aantrekkelijke alternatieven nodig. Het autogebruik per huishouden voor woon-werkverkeer is in Vlissingen relatief hoog: in december 2018 was dit gemiddeld 37,7 km ten opzichte van 22,5 km in gemiddeld Nederland. Wel ligt in Vlissingen het aantal deelauto's per 100.000 inwoners met 58,5 hoger dan het landelijk gemiddelde van 48,5 (2020).

WAT

De opgave ligt in het aanbieden van milieuvriendelijke, duurzame, slimme en betaalbare mobiliteit die op termijn het autobezit en autogebruik in Vlissingen kunnen terugdringen.

OPGAVE

Een juiste basis ligt er al met de introductie van een aantal deelauto's. Nu moeten deze nog voldoende gebruikt worden. Dit aantal mag naar de toekomst ook groeien en gemeentelijk beleid (zoals de parapluherziening parkeernormering) mag deze positieve ontwikkeling niet in de weg staan. Zo kan op termijn de eigen auto hierdoor vervangen worden.

Elektrisch vervoer

Van alle personenauto's in het Nederlandse wagenpark was in 2020 3,2% elektrisch. In 2019 was dit 2,3%. Bijna één op de vier nieuw verkochte personenauto's in 2020 was elektrisch, waarvan het grootste deel zero-emissie. Het aantal reguliere (semi-)publieke oplaadpunten is ten opzichte van 2019 in Nederland met 28% gegroeid. Elektrisch rijden is dus een ontwikkeling die niet meer te ontkennen is. Om hierop in te spelen is ook in Vlissingen voldoende oplaadcapaciteit nodig. Dit geldt niet alleen voor auto's maar ook voor scooters en fietsen (en evt. boten).

Uit de Foto van de leefomgeving blijkt dat Vlissingen per huishouden een relatief laag aantal laadpunten heeft. Er is momenteel geen actieve aanpak vanuit de gemeente om extra laadpalen te realiseren. Het aandeel elektrische auto's in het Nederlands wagenpark zal de komende jaren steeds groter worden. Voor Vlissingen betekent dit dat de komende jaren er steeds meer vraag zal zijn naar elektrische oplaadpunten voor auto's, niet alleen voor haar eigen inwoners, maar ook voor toeristen uit binnen- en buitenland.

Een opgave is het faciliteren van elektrische infrastructuur en iedere autogebruiker, zowel bewoner als bezoeker, toegang kunnen geven tot voldoende laadmogelijkheden binnen de gemeente.

> Figuur 16: (Elektrisch) personenvervoer over water gaan we in de toekomst misschien wel meer zien

4.6 Natuurlijk Vlissingen aan zee

Waarom Natuurlijk Vlissingen als hoofdpoging?

In de hoofdpoging Natuurlijk Vlissingen aan zee staan landschap, (openbaar) groen, natuur, ecologie, biodiversiteit, water en bodem centraal. Het natuurlijk ecosysteem staat steeds meer onder druk, waardoor de kwaliteit en de kwantiteit van het ecosysteem afneemt. Dit wordt onder andere veroorzaakt door toenemende ruimteclaims en klimaatverandering. Dit geldt ook voor Vlissingen. Reden om genoemde aspecten binnen dit thema voor Vlissingen in beeld te brengen en te benoemen welke opgaven en uitdagingen er liggen.

Landschap

Vlissingen maakt onderdeel van het Walcherse landschap dat zich kenmerkt door dijken en duinen, weidse uitzichten over landerijen, lange groene lijnen (Zuidbeekseweg, Sloeweg, Vlissingse watergang, Kanaal door Walchteren), kreekruggen en poelgronden en de vanuit historie ontstane vliedbergen en historische verdedigingslijnes. Dit kenmerkende landschap is onderdeel van één van onze kernkwaliteiten. De oorspronkelijke karakteristieke landschappen staan steeds meer onder druk door een veelheid aan ruimteclaims, waarbij behoud van landschap vaak minder prioriteit krijgt.

WAT

Voor Vlissingen geldt dat er nog maar weinig van deze kenmerkende landschappen resteert. We hebben te maken met een groeiend aantal claims op de resterende ruimte. Eén van die ruimtevragers is duurzame energie, waar we ons in Vlissingen ook voor willen inzetten. Zonnevelden en windmolens hebben veel oppervlakte nodig en hebben een impact op de beleving van landschap. Andere ruimtevragers zijn woningbouw, industrie en recreatie.

OPGAVE

De opgave is om het landschap op Walchers schaalniveau nader te analyseren, keuzes te maken in behoud en versterking en deze keuzes als uitgangspunt te hanteren bij de verdere ontwikkeling van onze ruimte. De uitdaging is om te werkwijze zoals die in de Strategische Visie 2040 uiteen is gezet waar te maken: plannen maken we altijd met oog voor natuur, gezondheid, milieu en duurzaamheid.

WAAROM

(Openbaar) groen

Het openbare groen van Vlissingen functioneert als het groene zenuwstelsel van de gemeente. Als het groen goed met elkaar is verbonden, ondersteunt het de gezonde en ecologische functie van groen. Daarbij neemt de waarde van groen toe; bij zowel klimaatadaptieve als leefbaarheidsvraagstukken. Dit wordt steeds relevanter in een wereld waar klimaatverandering, burn-outs, welvaartsziekten en depressies elk jaar weer toenemen.

WAT

Een groene inrichting draagt bij aan positieve gezondheid, een belangrijk doel vanuit de Strategische Visie 2040. Daarvoor is een gezonde en robuuste hoofdgroenstructuur van belang die toegankelijk is voor inwoners. De Gemeente Vlissingen beheert veel openbaar groen en inwoners zijn bovengemiddeld positief over het groen binnen de gemeente. Echter ligt de focus voornamelijk op het versterken van de huidige groenstructuur en zullen er in de locaties en wijken waar momenteel weinig openbaar groen is niet veel extra groen toegevoegd worden.

De inzet in Vlissingen is om het openbaar groen kwalitatief sterk te maken en zodoende ook de biodiversiteit en ecologie te versterken. De opgave is het versterken en verbinden van zowel de hoofdgroenstructuur als de wijkgroenstructuur. Daarnaast ligt er een opgave waarbij groen naarmate de tijd vordert een toenemende bijdrage levert aan de klimaatadaptieve inrichting van het openbaar gebied (voorkoming hittestress, droogte) en aan een gezonde woon- en leefomgeving. Een opgave gerelateerd aan een kwalitatief sterke openbare ruimte is ook het heroverwegen van de beheeropgaven; een kortgemaaid gazon zal minder soorten herbergen dan een weelderige berm of bloemrijke akkerrand.

> Figuur 17: Groene plekjes in het Bellamypark

Natuur, ecologie en biodiversiteit

Natuur omvat levende organismen, zoals planten en dieren in hun onderlinge verbondenheid (ecologie). We spreken van een ecosysteem wanneer er wisselwerking is tussen een aantal soorten binnen een afgebakend gebied. De natuur levert ons noodzakelijke ecosystemendiensten. Een gezond ecosysteem is afhankelijk van voldoende rijkheid aan soorten: biodiversiteit. De biodiversiteit loopt wereldwijd en ook landelijk terug doordat de mens leefgebieden van soorten aantast door onder meer wegeaanleg, woningbouw, industrie en landbouw.

In Vlissingen verschilt de soortendiversiteit per deelgebied. Over het algemeen is er in Vlissingen (tegen het Nederlands gemiddelde) een relatief hoge soortendiversiteit (meer dan 500 soorten per km²). Dit is deels gewaarborgd door de beschermde status van delen van de groengebieden. Delen van de kustlijn met duingebieden en de Westerschelde zijn onderdeel van Natura 2000-gebied Westerschelde & Saefthinghe. Daarnaast liggen er enkele Natuurnetwerk Nederland (NNN) gebieden in Ritthem en in het westen van de gemeente. De soortendiversiteit is het laagst in het haven- en industriegebied Vlissingen-Oost (het Sloegebied).

De autonome trend op het gebied van biodiversiteit is dat deze achteruit zal blijven lopen en actieve maatregelen vereist om het te versterken. De biodiversiteit blijft dus aandacht vragen.

Vlissingen vindt het belangrijk om bij te dragen aan het vergroten van de biodiversiteit op lokale schaal. Om dit mogelijk te maken is het belangrijk om de focus te leggen op de blauwe en groene verbindingen: de verbindingslongen. Hiermee worden natuurwaarden optimaal met elkaar verbonden. Ten aanzien van het vergroten van de biodiversiteit ligt de opgave in het vergroten van de soortendiversiteit in de gemeentelijke groenstructuren. Niet alleen het groen kan bijdragen aan gezonde ecosystemen, ook de gebouwde omgeving zelf kan dat. Natuurinclusief bouwen is een wijze van bouwen waarbij meer ruimte voor natuur wordt gecreëerd in de stad. Dit is een wens vanuit de Strategische Visie 2040 en een opgave voor de toekomst om dit op de juiste manier toe te passen in de ontwikkeling van Vlissingen.

Water (zoet)

Water is een essentieel onderdeel van een gezond functionerend ecosysteem. Mens, plant en dier hebben water nodig en extra water moet beschikbaar zijn voor planten in droge periodes.

Het vasthouden van water in de bodem (vergroten sponswerking) en een groene inrichting van de openbare ruimte wordt in de toekomst steeds belangrijker om wateroverlast, droogte en hittestress tegen te gaan. Bovendien moet water een goede kwaliteit hebben, ter ondersteuning van ecosystemen en voor de veiligheid en gezondheid van mensen.

Belangrijk is dat er in Vlissingen voldoende kwalitatief goed drinkwater aanwezig is.

Vlissingen heeft als gemeente een zorgplicht m.b.t. drinkwater. Wateroverlast is ook een aandachtspunt. In de bebouwde kom in Vlissingen, hebben voornamelijk oude woonwijken veel verharding en bij piekbuien kan het water nu moeilijk worden afgevoerd.

We staan voor de opgave om dit aan te pakken bij groot onderhoud in deze wijken. Meer in zijn algemeenheid is de opgave om water als sturend principe te hanteren bij de inrichting van het openbaar gebied. In de onbebouwde omgeving ligt de opgave in het bufferen van water voor droge periodes. Zo hoeft het water niet direct in de riolen terecht te komen maar houden we het water liever vast in de bodem.

Bodem

Een goede bodemkwaliteit ondersteunt allerlei functies bovengronds. In een gezonde bodem leven allerlei organismen, welke invloed hebben op de groei van planten, bomen en struiken. Het bodemleven is op deze manier ook van invloed op andere dieren die zich voeden met de beestjes zelf en met wat er boven de grond groeit. Het is daarom van belang om bij bodemkwaliteit niet alleen te kijken naar afwezigheid van chemische vervuiling met risico's voor mens en dier, maar ook naar de rijkheid van het bodemleven als indicatie van een goede bodemkwaliteit.

Volgens de Foto van de Leefomgeving heeft het buitengebied in Vlissingen een goede bodemkwaliteit, maar voornamelijk in de stedelijke gebieden is deze minder goed. Verder is een risico in Vlissingen verzilting en inklinking van de bodem door droogte (Strategische Visie 2040). Ook is de verwachting dat de ondergrond steeds drukker zal worden, mede door ruimteclaims vanuit de energiebehoefte.

De opgave voor Vlissingen is om bodemkwaliteit integraal mee te laten wegen in het maken van plannen en daarbij een goede 3-D ordening toe te passen (zie ook paragraaf 4.4).

4.7 Culturele en beleefbare stad aan zee

Waarom een Culturele en beleefbare stad aan zee als hoofdoopgave?

De Gemeente Vlissingen kent een unieke en rijke cultuurhistorie en er zijn vele rijksmonumenten in de gemeente. Vlissingen is één van de steden in Nederland met de meeste kunst per vierkante meter in de openbare ruimte. Vrijwel de gehele ondergrond van de gemeente heeft een middelhoge tot hoge archeologische verwachtingswaarde, met uitzondering van delen in het buitengebied en de Sloehaven. Erfgoed staat regelmatig onder druk bij nieuwe ontwikkelingen. Beheer en behoud is zeer belangrijk zodat de identiteit van Vlissingen niet verloren gaat. De cultuursector kan (zeker in de nasleep van de Coronapandemie) een stimulans gebruiken. We kunnen cultuurhistorie en cultuur nog beter gebruiken om Vlissingen op de kaart te zetten en te werken aan de beleefbaarheid van onze stad.

Cultuurhistorie

Archeologie en de maritieme cultuur zijn onmiskenbaar onderdeel van de stad. In Vlissingen beleef je de archeologische en cultuurhistorische waarden en immaterieel erfgoed (verhalen, klederdracht, tradities) door de vele verwijzingen in de stad.

WAAROM

WAT

Het is een uitdaging het aanwezige erfgoed te behouden voor de toekomst en toekomstbestendig te maken. Belangrijk is ook de positionering van Vlissingen op Walcheren en het Walchers verhaal.

OPGAVE

Erfgoed is een belangrijke component bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen om de identiteit van de plek herkenbaar te maken. Een opgave is om verdere invulling te geven van het Walcherse verhaal op het gebied van archeologie en cultuurhistorie. Met aandacht voor de boeiende geschiedenis van Vlissingen in de lagen van de tijd, met ook de bijzondere 'recente' verhalen (bijvoorbeeld de Slag om de Schelde en het bezoeken van industrieel erfgoed).

> **Figuur 18:** Op vele plekken is de rijke cultuurhistorie van Vlissingen te beleven. Op deze foto het oudste droogdok van West-Europa; 'Dokje van Perry'

WAAROM

Kunst en cultuurvoorzieningen

In Vlissingen stimuleren we de creatieve industrie en cultuursector. Vlissingen stond maar staat ook nog steeds bekend als bruisende stad op het gebied van (amateur)kunst en cultuur. Ook mooie initiatieven van derden ontplooiën zich (bijvoorbeeld CCXL, theatertje Ritthem, Ballroom Oude Markt, optredens Panta Rhei, en een verbreding van Film by the Sea).

WAT

De laatste jaren heeft door drastische bezuinigingen en COVID een sterke versobering plaatsgevonden in het culturaanbod van onze gemeente. Een divers culturaanbod voor verschillende doelgroepen draagt bij aan de beleving en groei van cultuur binnen Vlissingen.

OPGAVE

Derhalve is het een opgave voor Vlissingen te voorzien in een passend culturaanbod voor verschillende doelgroepen. We staan voor de uitdaging om kunst en cultuur weer sterker op de kaart te zetten. Dit kan bijvoorbeeld door kunst en cultuur een belangrijk onderdeel te laten zijn binnen het Vlissingse basisonderwijs.

Evenementen

Vlissingen wil bekend staan als dé evenementenstad van Zeeland en omstreken (Toeristische visie Vlissingen). Publiekstrekkers versterken niet alleen het imago van Vlissingen, maar zijn ook belangrijk voor de verdere ontwikkeling van Vlissingen als vrijetijdsstad.

Een aantal topevenementen geven Vlissingen een eigen gezicht. Ze onderscheiden zich doordat ze uniek aan de stad zijn verbonden en tegelijkertijd een groot publiek trekken, óók van buiten de regio. Dit zijn bijvoorbeeld Rescue Vlissingen, Vlissingen Maritiem/ Sail de Ruyter en Film by the Sea. Deze evenementen worden ingezet om van Vlissingen een evenementenstad te maken en de doelen van het evenementenbeleid te behalen. Er kunnen evenementen worden toegevoegd, die de potentie hebben om een Vlissing event te worden. De maatschappelijke spin-off van evenementen kan ontzettend groot zijn.

De Toeristische visie benoemt de opgave om proactief in te zetten op het aantrekken van evenementen die aansluiten bij het DNA van Vlissingen. Het faciliteren van evenementen in de binnenstad is steeds lastiger. Een vervolgoopgave is dan ook te voorzien in daarvoor geschikte evenementenlocaties waar levendigheid en leefbaarheid met elkaar in balans blijven.

> Figuur 19: Een uiting van cultuur in de historische binnenstad van Vlissingen

Toerisme en verblijven

Toerisme en recreatie zijn belangrijke sectoren voor Vlissingen met mogelijk (op duurzame wijze) grote economische en maatschappelijke meerwaarde en spin-off effecten. Vlissingen is de afgelopen jaren belangrijker geworden als toeristenstad, die dag- en verblijfstoeristen aantrekt. Het dag- en verblijfstoerisme is van economisch belang en groeit elk jaar. Toch is het aantal toeristen nog relatief laag.

Van alle toeristen die naar Zeeland komen, brengt slechts 2 procent een bezoek aan Vlissingen. Er is een knelpunt in de verblijfsaccommodaties; het aanbod hierin is beperkt en eenzijdig.

De opgave voor Vlissingen is om het toerisme goed af te blijven stemmen op de behoefte en te voorzien in meer en gevarieerde verblijfsaccommodaties. In 2030 wil de gemeente 2200 extra toeristische slaapplekken. Hierbij is het belangrijk dat de accommodaties duurzaam en van hoge kwaliteit zijn, en de gebiedskwaliteit verhogen. Het is een opgave de toename van het aantal verblijfsaccommodaties in balans te houden met de leefbaarheid voor de inwoners.

4.8 Veilige stad aan zee

Waarom een Veilige stad aan zee als hoofdogpave?

Er is extra aandacht voor de veilige leefomgeving en het inzetten op een sociaal veilige (hoe veilig je je voelt) en een fysiek veilige leefomgeving (hoe veilig je echt bent t.a.v. risicovolle activiteiten) wordt steeds belangrijker. Er is een afname van het veiligheidsgevoel door nieuwe vormen van ondermijning en criminaliteit terwijl de objectieve veiligheid juist toeneemt. De fysieke veiligheid krijgt ook meer aandacht. Met de komst van de Omgevingswet wordt veiligheid ook breder gezien dan enkel de externe veiligheid. Door de zeespiegelstijging is waterveiligheid voor Vlissingen ook een zeer belangrijke integrale gebiedsopgave. De energietransitie en de mobiliteitstransitie brengen ook nieuwe veiligheidsrisico's met zich mee. Met de hoofdogpave Veilige stad aan zee wil Vlissingen de veilige inrichting van de stad garanderen.

Sociale veiligheid

WAAROM

Sociale veiligheid is de afwezigheid van criminaliteit, overlast en onveiligheidsbeleving. Landelijk neemt de veiligheid toe, maar voelen we ons wel steeds onveiliger.

WAT

Er is de nodige aandacht voor een veilige en goed verlichte inrichting van de openbare ruimte maar een kwart van de Vlissingers voelt zich wel eens onveilig. De veiligheidsbeleving verschilt sterk per wijk, waardoor een wijkgerichte aanpak een vereiste is.

OPGAVE

Sociale veiligheid blijft ook naar de toekomst toe een opgave. Een belangrijke opgave is het maken van een veilige en inclusieve buitenruimte waarin buurtbewoners met diverse achtergronden prettig kunnen verblijven en (voort)bewegen. Dit zorgt ervoor dat bewoners zich collectief eigenaar van de buitenruimte in de buurt voelen wat het gevoel van veiligheid en meedoen bevordert. Verder kan Vlissingen zich landelijk op de kaart zetten met het Kenniscentrum Ondermijning en dit onderwerp op passende wijze aanpakken.

Fysieke veiligheid

WAAROM

Dichte bebouwing kan problemen geven als mensen gebouwen of de omgeving willen ontluchten bij een incident. Om dit te ondervangen, is het beter de omgeving zo in te richten dat evacuatie van gebouwen en ook het ontluchten van het hele gebied mogelijk zijn. Het maken van veilige routes naar centrale plekken is daarbij heel belangrijk.

WAT

We (gemeente Vlissingen en ketenpartners als de Veiligheidsregio, Omgevingsdienst en GGD) zorgen al voor een veilig en gezond ontwerp van gebouwen en omgeving. De inrichting moet zo zijn dat de gebouwen brandveilig zijn, de hulpdiensten het gebied goed kunnen bereiken, er voldoende bluswater aanwezig is en altijd een snelle en effectieve hulpverlening kan plaatsvinden. De energietransitie waar Vlissingen actief op inzet en o.a. het aanleggen van een laadinfrastructuur brengt nieuwe veiligheidseisen en -risico's met zich mee.

OPGAVE

Een opgave is om (zich aandienende) veiligheidsrisico's met betrekking tot fysieke veiligheid naar de toekomst toe te blijven reduceren samen met de daarvoor aangestelde partners.

Omgevingsveiligheid

Bij het inrichten van de gemeente Vlissingen streven we naar een veilige leefomgeving, zowel in woon- als werkgebieden.

In Vlissingen zijn de meeste risicobronnen gesitueerd op bedrijventerreinen, waaronder Vlissingen-Oost. De overige risicobronnen hebben een beperkte risicocontour en vormen geen belemmering voor de omgeving. De risico's m.b.t. externe veiligheid moeten volledig in beeld zijn, worden beheerst en waar mogelijk worden verkleind.

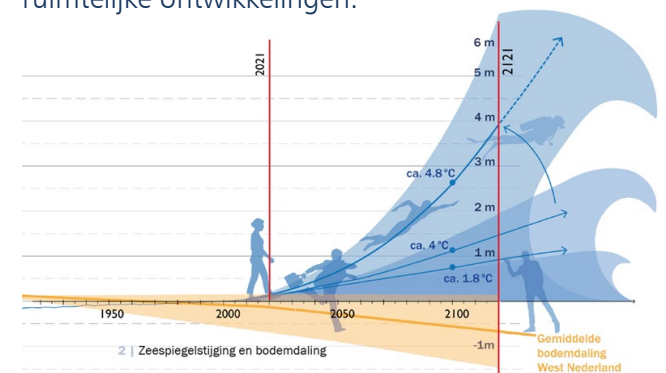
Het aspect veiligheid moet een gelijkwaardig afwegingsaspect blijven binnen ruimtelijke plannen en plannen voor de openbare ruimte. Dit is de opgave en vraagt om maatwerk per gebied. Een veilige leefomgeving is een gezamenlijke verantwoordelijkheid, waarbij alle partijen hun verantwoordelijkheid voor hun deel van de risico's nemen.

Waterveiligheid als integrale gebiedsopgave

Door klimaatverandering stijgt de zeespiegel wereldwijd. Dit heeft op termijn risico's voor de veiligheid van Vlissingen. Daarom is kustveiligheid een belangrijk aandachtspunt. Er zijn ook verschillende ruimteclaims in het water. We gaan er bijvoorbeeld nu van uit dat de primaire keringen blijven zoals ze zijn; maar als we de scenario's van Deltares voor zeespiegelstijging bekijken zien we vier opties: bescherming gesloten, bescherming open, zeewaarts of meebeweging. Wat het ook wordt in 2050/2100, het vraagt waarschijnlijk iets van het ruimtegebruik in het water.

Als we kijken naar mogelijke overstromingsgebieden dan is de Sloehaven buitendijks gebouwd en heerst er hier een grotere kans voor overstroming. Vlissingen is voor het overige deel goed en zelfs beter beschermd dan andere delen van Zeeland. Alsnog staat Vlissingen voor een grote kustversterkingsopgave. Kustversterking dient niet alleen vanuit waterveiligheid te worden gezien en als zodanig te worden uitgevoerd maar zal naar onze mening als integrale gebiedsontwikkeling met innovatieve oplossingen moeten worden opgepakt.

Dit betekent dat er altijd een integrale belangenafweging plaats moet vinden tussen ruimtelijke en veiligheidsaspecten bij nieuwe waterveiligheidsopgaven. Verder dient bij ruimtelijke ontwikkelingen het principe van meerlaagsveiligheid te worden gehanteerd. Deze benadering werkt in drie 'lagen'. De eerste laag is preventie: het zoveel mogelijk voorkomen van een overstroming. De tweede laag richt zich op het realiseren van een duurzame ruimtelijke inrichting van Vlissingen. De derde laag zet in op een betere (organisatorische) voorbereiding op een mogelijke overstroming (rampenbeheersing). In de Klimaatadaptatie Strategie Zeeland (KaSZ) wordt hier al actief op ingezet. We dragen bij aan het gezamenlijke uitvoeringsplan om deze opgaven nog beter in beeld te krijgen. Een opgave voor Vlissingen is het principe van meerlaagsveiligheid volledig te integreren in de planvorming en nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen.

> Figuur 20: prognoses m.b.t. de zeespiegelstijging en daarmee samenhangende waterveiligheidsrisico's, Bron: KuiperCompagnons

Verkeersveiligheid

Verkeersveiligheid blijft altijd aandacht vragen. Verkeersmodaliteiten veranderen en we delen de verkeersruimte met steeds meer gebruikers (shared space). De verkeersveiligheid mag hier niet onder lijden.

De verkeersveiligheid in Vlissingen ligt onder het landelijk gemiddelde; in Vlissingen hebben we nu relatief veel verkeersongevallen. Het buitengebied met gebiedsontsluitingswegen en schoolomgevingen zijn belangrijke aandachtsgebieden. Ook treden er relatief veel enkelvoudige ongevallen op bij met name de oudere verkeersgebruikers (met de normale of de elektrische fiets). In Zeeland wordt gestreefd om in 2040 0 vermijdbare ongevallen te hebben.

Een opgave voor Vlissingen is een hoge verkeersveiligheid te allen tijde na te streven. Prioriteit ligt bij de wegen waar fietsers en automobilisten samen gebruik van maken. Het aanleggen van vrijliggende fietspaden kan de verkeersveiligheid in hoge mate verbeteren. Een tweede opgave is ook de kwetsbare verkeersdeelnemers veilig aan het verkeer deel te laten nemen en goed gebruik te laten maken van de openbare ruimte. De openbare ruimte moet makkelijk te 'lezen' zijn voor alle gebruikers. In de shared space gedachte (die wat haaks staat op de 'leesbaarheid' van een verkeersstructuur) zorg je ervoor dat meerdere weggebruikers samen weggebruiker worden en goed opletten. Een opgave is dus; waar zetten we op in bij duidelijke leesbare structuren, en waar zetten we op in bij een vrijere interpreteerbare wegstructuur (shared space). Verder verdienen digitalisering, autonoom rijden en een risicogestuurde aanpak de nodige aandacht (Strategisch Plan Verkeersveiligheid).

HOOFDSTUK 5

Gebiedsindeling en gebiedsopgaven

De acht hoofdopgaven gepresenteerd in deze Verkenning hebben elk hun eigen uitwerking binnen Vlissingen. Per gebied verschillen dus de opgaven. Omdat we voor de Omgevingsvisie gebiedsgerichte uitspraken willen doen is het nodig over een gedegen gebiedsindeling te beschikken. Een gebiedsindeling die bruikbaar is voor zowel de Omgevingsvisie als het Omgevingsplan. Om deze reden is er een gebiedsindeling gemaakt op basis van functies en kwaliteiten. De begrenzingen van de deelgebieden komen voort uit het benaderen van logische stedenbouwkundige indelingsprincipes. De nu opgenomen gebiedsindeling kan in de toekomst wijzigen door nieuwe ontwikkelingen. Het is geen blauwdruk waarmee we de grenzen van Vlissingen vast willen leggen.

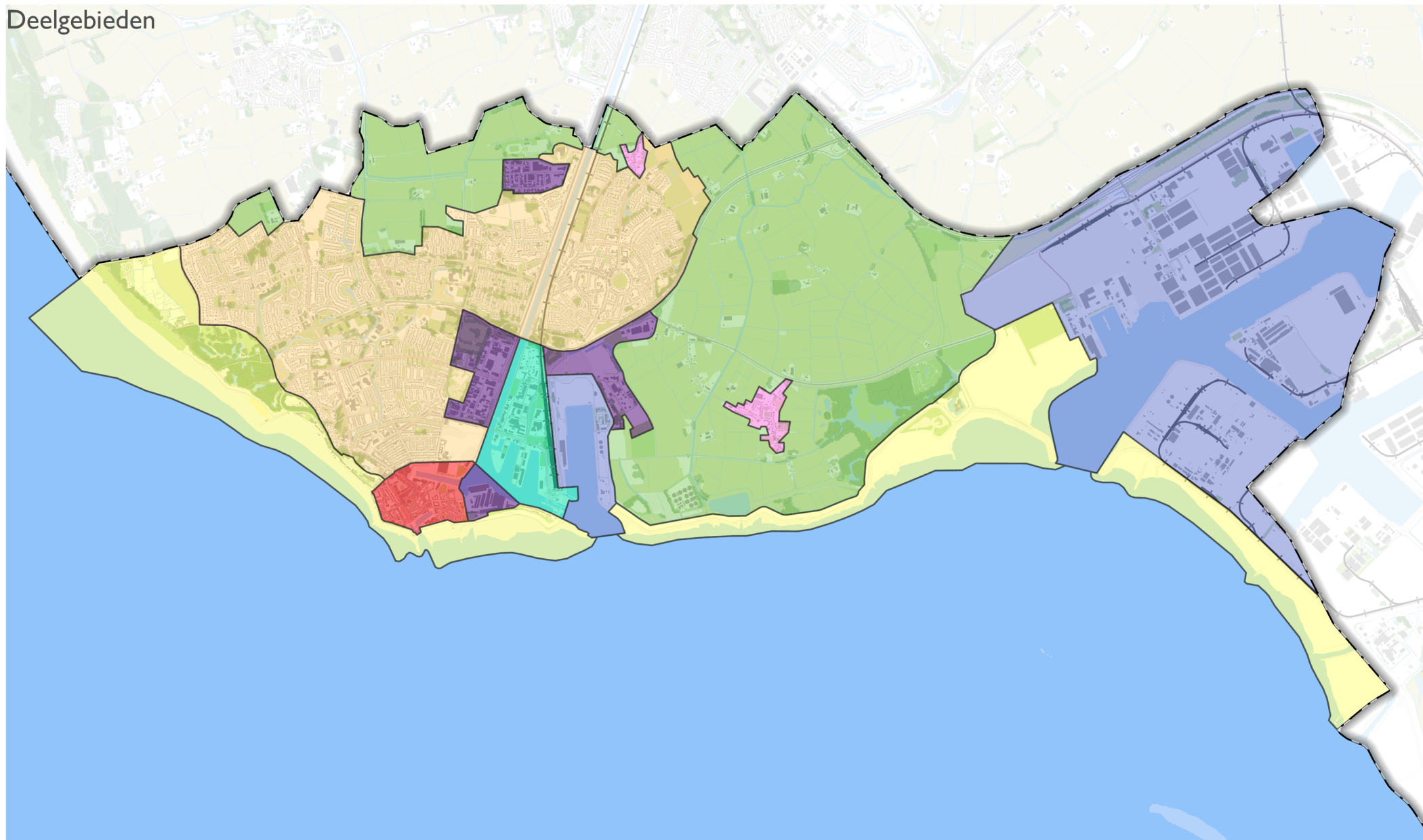
In de Omgevingsvisie maken we gebruik van de volgende negen deelgebieden:

1. Buitengebied en cultuurlandschap
2. Kustzone
3. Binnenstad
4. Stedelijk woongebied
5. Bedrijventerreinen
6. Kenniswerf en Stationsgebied
7. Landelijk woongebied
8. Buitenhaven en Sloegebied
9. Open water

Voor elk van deze negen deelgebieden zijn de meest genoemde gebiedsopgaven in beeld gebracht. Deze hebben een relatie met de hoofdoopgaven in hoofdstuk 4 maar zijn aanvullend hierop. Het spiegelen van de hoofdoopgaven aan de gebiedsopgaven is een exercitie die we uitvoeren in de volgende fase in het proces van de Omgevingsvisie. In deze fase bepalen we de koers van de Omgevingsvisie Vliissingen 2040. En geven we antwoord op vragen als: Welke gebiedsopgaven hebben prioriteit? Welke gebiedsopgaven zijn goed op te pakken met andere opgaven in Vliissingen? Welke opgaven passen bij de Omgevingsvisie en van welke opgaven past de uitwerking hiervan beter in een Omgevingsprogramma?

Er is gekozen de gebiedsopgaven op te nemen in een aparte bijlage (zie hiervoor Bijlage II – Gebiedsopgaven). De tabel met gebiedsopgaven moet gezien worden als een nadere aanvulling op de in dit Verkenningdocument gedefinieerde hoofdoopgaven. Het is een eerste vingeroefening en daarom nog niet volledig. In de derde en laatste kolom van deze bijlage zijn er ook al verschillende denkrichtingen gepresenteerd die het onderzoeken waard zijn in de volgende fase om te komen tot een Omgevingsvisie. Al deze gebiedsopgaven zijn ambtelijk opgehaald bij de gemeente Vliissingen maar ook ingebracht door de samenleving middels een enquête en bij de gemeenteraad.

Deelgebieden

- Buitengebied en cultuurlandschap
- Kustzone
- Binnenstad
- Stedelijk woongebied
- Bedrijventerrein
- Kenniswerf en stationsgebied
- Landelijk woongebied
- Buitenhaven en Sloehaven
- Open water
- gemeentegrens Vlissingen

> [Figuur 25: de deelgebiedenkaart](#)

HOOFDSTUK 6

Vervolgstappen

Fase 1

Om te komen tot een Omgevingsvisie is deze Verkenning Omgevingsvisie Vlissingen opgesteld. Het is het eindproduct van de eerste fase van het proces. Deze Verkenning bevat de studie naar de relevante ruimtelijke opgaven om uit te werken in de nog op te stellen Omgevingsvisie Vlissingen. Bovendien zijn onze kernkwaliteiten beschreven. Die hangen samen met de opgaven. Door deze kernkwaliteiten te benoemen, wordt het ook duidelijker waar onze opgaven liggen. Want het vergt inspanning om een kernkwaliteit te behouden of te versterken. Er zullen kwaliteiten zijn die onze aandacht vragen omdat ze dreigen te verdwijnen of vragen om aanpassing als gevolg van het klimaat. Bij de totstandkoming van de Verkenning zijn de uitkomsten van de Strategische Visie, een Foto van de Leefomgeving en gesprekken met een breed gemeentelijk projectteam, de gemeenteraad en de inwoners van de gemeente Vlissingen betrokken.

Fase 2

In de tweede fase gaan we aan de slag de koers voor Vlissingen tot 2040 uit te zetten. Fase 2 start met een ambtelijk proces met de gemeente Vlissingen. In die fase zullen er een aantal keuzes voorgelegd worden. Niet alles wat in deze Verkenning staat zal (direct) kunnen worden opgepakt. We vinden het daarom heel belangrijk om de goede keuzes te gaan maken. De keuzes die we maken moeten rekening houden met de kernkwaliteiten en hoofdogaven benoemd in dit document. In de volgende fase waarin we onze keuzes, koers en ambities gaan bepalen zullen we wederom onze inwoners, bedrijven, (maatschappelijke) instellingen in de stad en onze medeoverheden betrekken. Ten tijde van het uitwerken van de koers zal er ook een beoordeling van de milieueffecten plaatsvinden. Daardoor wordt goed inzichtelijk gemaakt welke consequenties de te maken keuzes hebben op onze leefomgeving. De tweede fase zal uiteindelijk uitmonden in een Ontwerp-Omgevingsvisie. Dit Ontwerp zal officieel ter inzage gelegd worden zodat een ieder hier op kan reageren.

Fase 3

Op basis van alle reacties, gesprekken en onderzoeken werken we vervolgens de definitieve Omgevingsvisie van Vlissingen uit in een laatste derde fase. De Omgevingsvisie zal dan op gepaste wijze aan de gemeente worden gepresenteerd.

